

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 19.9.2007
COM(2007) 530 окончателен

2007/0197 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаването на Агенция за сътрудничество между енергийните регулатори

(представена от Комисията)

{SEC(2007) 1179}

{SEC(2007) 1180}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

Електроенергията и природният газ са в основата на европейското благосъстояние. Без конкурентен и ефикасен европейски пазар на електроенергия и газ, гражданите на Европа ще плащат изключително високи цени за задоволяване на основните си ежедневни потребности. Пазарът на електроенергия и газ е от съществено значение и за конкурентоспособността на Европа, тъй като енергията е важен ресурс за европейската промишленост.

Освен това, конкурентният и ефикасен пазар на електроенергия и газ е необходимо условие за справяне с климатичните промени. Единствено с помощта на функциониращ пазар е възможно да бъдат разработени ефективно функциониращ механизъм за търговия с емисии и промишленост на базата на възобновяема енергия, които да постигнат амбициозната цел, поставена от Европейския съвет - до 2020 г. поне 20 % от енергията, ползвана от ЕС, да произлиза от възобновяеми източници.

На последно място, конкурентният общоевропейски пазар на електроенергия и газ е ключов за гарантиране сигурността на доставките на енергия за Европа, тъй като само един общоевропейски и конкурентен пазар изпраща правилните инвестиционни сигнали, предлага равен достъп до мрежата на всички потенциални инвеститори и предоставя реални и ефективни стимули както за операторите на мрежи, така и за производителите, да инвестират милиардите евро, които ще бъдат необходими на ЕС през следващите две десетилетия.

Процесът на либерализация на пазара на електроенергия и газ започна преди около 10 години. През тези 10 години много от гражданите на Европа се възползваха от по-големия избор и по-голямата конкуренция, придружени от по-добро обслужване и сигурност. Въпреки това, оценката, изготвена от Комисията и енергийните регулатори на Европа показва, че процесът на развитие на истински конкурентен пазар далеч не е приключил. На практика, твърде много от гражданите и дружествата на ЕС нямат реален избор на доставчик. Разпокъсаността на пазара покрай националните граници, високата степен на вертикална интеграция и високата концентрация на пазара, са в основата на липсата на истински вътрешен пазар.

От влизането в сила на настоящите директиви за електроенергия и газ през юли 2003 г., Комисията непрекъснато наблюдава тяхното прилагане и въздействието им върху пазара и поддържа връзки с всички заинтересовани страни. По-конкретно, всяка година Комисията публикува сравнителни доклади за въвеждането на вътрешния пазар на електроенергия и газ. Тя организира Европейския форум на регулаторите на електроенергия във Флоренция и Европейския форум на регулаторите на природен газ в Мадрид, където редовно се срещат министерства, национални регулаторни органи, Комисията, оператори на преносни системи, доставчици, търговци, потребители, професионални съюзи, потребители на мрежи и енергийни борси.

В края на 2005 г. Европейският съвет от Хамптън Корт отправи призив за истинска европейска енергийна политика. В отговор на този призив, на 8 март 2006 г. Комисията публикува Зелена книга за развитие на обща, съгласувана европейска енергийна политика. Общественият дебат произведе 1 680 отговора. През 2005 г. Комисията постави началото на проучване на конкуренцията на пазарите на газ и електроенергия. Проучването е в отговор на опасения, изразени от потребители и нови участници в

сектора, относно развитието на пазарите на едро на газ и електроенергия и ограничения избор за потребителите. Окончателният доклад от проучването бе приет от Комисията на 10 януари 2007 г., едновременно с обширен пакет от мерки, предлагащи нова енергийна политика за Европа.

Съобщението на Комисията от 10 януари 2007 г., озаглавено „Енергийна политика за Европа“¹, подчерта значението на завършването на вътрешния пазар на електроенергия и природен газ. То е подкрепено от обширен доклад за вътрешния пазар, от окончателните резултати от проучването на конкуренцията в сектора и от задълбочен преглед на ситуацията на националните пазари на електроенергия и газ. Едновременно с това Комисията е изготвила оценка на въздействието, за да оцени различните възможни политики, свързани със завършването на вътрешния пазар на газ и електроенергия. Оценката на въздействието включва консултация на заинтересованите страни. Попълнени са общо 339 въпросника от организации в 19 държави. Освен това са получени и 73 въпросника от организации, които не са свързани с някоя определена държава. Проведени са интервюта с 56 допълнителни заинтересовани страни, основно дружества, които биха могли да бъдат засегнати от отделянето на техните активи или от увеличените изисквания за прозрачност.

По време на пролетното си заседание от 2007 г. Европейският съвет призова Комисията да предложи допълнителни мерки, като например:

- ефективното отделяне на дейностите по доставка и производство от експлоатацията на мрежата;
- по-пълното хармонизиране на правомощията и засилване на независимостта на националните енергийни регулатори;
- изграждането на самостоятелен механизъм за сътрудничество между националните регулатори;
- създаването на механизъм, чрез който операторите на преносни системи да подобрят координирането на експлоатацията на мрежите и обезпечаването на тяхната сигурност, трансграничната търговия и експлоатацията на мрежите; както и
- по-голяма прозрачност на дейностите на енергийния пазар.

Европейският съвет подчерта и необходимостта от увеличаване на сигурността на доставките в дух на солидарност между държавите-членки.

В своята Резолюция за перспективите пред вътрешния пазар на газ и електроенергия, приета на 10 юли 2007 г., Европейският парламент изразява силна политическа подкрепа за обща енергийна политика като счита, че „разделянето на собствеността върху преносната инфраструктура е най-важният инструмент за насърчаването по недискриминационен начин на инвестициите в инфраструктурата, гарантирането на справедливи условия за достъп до мрежата за новите участници на пазара и прозрачността на пазара“. Същевременно Парламентът подчертава, че са необходими и

¹ COM(2007) 1.

други мерки и че разликите между пазарите на електроенергия и газ могат да направят наложително приемането на различни мерки за прилагане. Парламентът призовава също така и за засилено „сътрудничеството между националните регулатори на равнище ЕС, чрез организационна структура на ЕС, като начин за насърчаване на по-европейски подход към регулирането на трансграничните въпроси“.

Съветът на европейските енергийни регулатори (CEER) приветства Съобщението на Комисията от 10 януари и подкрепи призива за ново европейско законодателство за възобновяване на проекта за единен енергиен пазар. На 6 юни 2007 г. европейските енергийни регулатори публикуваха поредица от шест книги за вземане на позиция по основните въпроси в новото енергийно законодателство. Те подкрепиха по-конкретно предложенията на Комисията за засилено независимо регулаторно наблюдение на национално ниво и на ниво ЕС и за ефективно отделяне на преносните мрежи. Регулаторите отправиха изрична препоръка отделянето на собствеността върху преноса да бъде, по принцип, изискваният модел в новото законодателство на ЕС и да се прилага както към електроенергията, така и към природния газ.

Тези елементи бяха взети под особено внимание при изготвянето на настоящите предложения, които са представени по-долу.

1. ЕФЕКТИВНО ОТДЕЛЯНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ДОСТАВКА И ПРОИЗВОДСТВО ОТ ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА МРЕЖАТА

1.1. Съществуващите разпоредби за отделяне не са достатъчни за гарантиране на добре функциониращ пазар

Съществуващото законодателство изисква експлоатацията на мрежата да бъде правно и функционално отделена от дейностите по доставка и производство. Държавите-членки са спазили тези изисквания чрез прилагане на различни организационни структури. Няколко държави-членки са създали напълно отделно дружество за експлоатация на мрежата, докато други са създали юридически субект в рамките на едно интегрирано дружество. Изискванията за правно и функционално отделяне са допринесли положително за появата на конкурентни пазари на газ и електроенергия в няколко държави-членки.

Въпреки това, опитът показва, че когато операторът на преносна система е юридическо лице в рамките на едно интегрирано дружество, възникват три вида проблеми.

Първо, операторът на преносна система може да облагодетелства свързаните с него дружества, за разлика от трети конкурентни страни. В действителност, интегрираните дружества могат да използват активи на мрежата, за да затруднят достъпа на конкуренти. Причината за това е, че правното и функционално отделяне не разрешава основния конфликт на интереси в интегрираните дружества, при който свързаните с доставките и производството страни се стремят да максимализират своите продажби и пазарен дял, докато операторът на мрежа е длъжен да предлага недискриминиращ достъп на конкурентите. Този вътрешен конфликт на интереси е почти невъзможно да бъде контролиран чрез регулаторни мерки, тъй като е невъзможно да се проследи независимостта на оператора на преносна система в рамките на едно интегрирано дружество, без да се прибегва до изключително тежка и тромава регулация.

Второ, съгласно настоящите правила за отделяне, недискриминираният достъп до информация не може да бъде гарантиран, тъй като не съществува ефективен способ операторите на преносни системи да бъдат предпазени от съобщаване на чувствителна търговска информация на филиалите за производство или доставка на интегрираното дружество.

Трето, инвестиционните стимули в рамките на едно интегрирано дружество са деформирани. Вертикално интегрираните оператори на мрежи нямат стимули да развият мрежата в интерес на пазара, за да улеснят по този начин достъпа на нови фирми от областта на производството или доставките; напротив, те имат интерес да ограничат новите инвестиции, когато от тях биха се възползвали конкурентите им и когато те биха засилили конкуренцията на утвърдения лидер на неговия „национален пазар“. Вместо това, инвестиционните решения, взети от вертикално интегрирани дружества обикновено са пристрастни към нуждите на свързани с тях дружества за доставка. Такива дружества съвсем не са склонни да увеличат междусистемния капацитет или капацитета за внасяне на газ и по този начин да засилят конкуренцията на националния пазар на утвърдения лидер, в ущърб на вътрешния пазар.

Накратко, дружество, което остава вертикално интегрирано, има вътрешен стимул, от една страна, да не инвестира достатъчно в нови мрежи (като се опасява, че такива инвестиции биха подпомогнали успеха на конкуренти на „неговия“ национален пазар), а от друга – когато е възможно – да облагодетелства своите собствени дружества за пласмент що се отнася до достъпа до мрежата. Това вреди на конкурентоспособността на ЕС, както и на сигурността на доставките и пречи за постигане на неговите цели по отношение на климатичните промени и околната среда.

Инвестиционните данни от последните години показват следното: вертикално интегрираните дружества например инвестират значително по-малка част от своите приходи от трансгранични такси за претоварване в нови междусистемни връзки, отколкото напълно отделените дружества. Ефективното отделяне премахва онзи вид деформирани инвестиционни стимули, които са типични за вертикално интегрираните оператори на преносни системи. По този начин то насърчава сигурността на доставките. Комисията е забелязала, че ефективното отделяне на операторите на преносни системи насърчава тяхната инвестиционна дейност. Съответните държави-членки са привлекли впоследствие нови инвеститори в инфраструктурни обекти, които например изграждат терминали за втечен природен газ (LNG).

Освен това, цената на електроенергията на различните пазари през последните години демонстрира ползите от отделяне на собствеността: през последните десет години вертикално интегрираните дружества са повишили цените повече и са поддържали по-високи цени от напълно отделените дружества.

1.2. Следователно по-ефективното отделяне на операторите на преносни системи е наложително

Конкретното предложение в това отношение показва ясно, че предпочитаният вариант за Комисията остава отделянето на собствеността. На практика това означава, че държавите-членки трябва да гарантират, че едно и също лице или едни и същи лица не могат да упражняват контрол върху предприятие за доставка, ако едновременно с това имат каквито и да било интереси или упражняват каквито и да било права върху оператор на преносна система или върху преносна система. Тази разпоредба се прилага

и обратно, тоест контрол върху оператор на преносна система изключва възможността за притежаване на интереси или упражняване на права върху предприятие за доставка.

Съгласно тази опция е позволена ситуация, в която едно и също лице, например пенсионен фонд, има неконтролиращ миноритарен интерес както в оператор на преносна система, така и в предприятие за доставка. Въпреки това, този миноритарен акционер не може да има права на блокиращ глас и в двете предприятия, нито може да назначава членове в техните управителни съвети, нито е възможно едно лице да бъде член в управителните съвети и на двете дружества. Тази опция, поставяща ясно разграничение в собствеността между операторите на преносни системи и предприятията за доставка, е най-ефективният и сигурен начин за постигане на ефективно отделяне на преносната мрежа, а по този начин - за разрешаване на вътрешните конфликти на интереси.

За да приложат тази опция, държавите-членки могат да изберат следната форма, която да подпомогне пълната защита на интересите на акционерите във вертикално интегрираните дружества. Акциите на вертикално интегрираното дружество могат да бъдат разделени, от една страна, на акции на дружеството, притежаващо преносната система, и от друга, на акции на дружеството за доставка. Впоследствие тези акции могат да бъдат прехвърлени на акционерите в предишното вертикално интегрирано дружество.

Макар Комисията да смята, че отделянето на собствеността остава предпочитаната опция, тя все пак дава и алтернативна опция за държавите-членки, които са избрали да следват друг път. Тази опция, все пак, трябва да предоставя същата гаранция по отношение на независимостта на дейностите на въпросната мрежа и същото ниво на стимули за мрежата да инвестира в нова инфраструктура, от която могат да се възползват конкурентите. Тази опция, представляваща дерогация от основния подход за отделяне на собствеността, е позната като „независим оператор на система“. Тя позволява на вертикално интегрираните дружества да запазят собствеността върху своите мрежови активи, но изисква самата преносна мрежа да се управлява от независим оператор на система – предприятие или орган, напълно отделен от вертикално интегрираното дружество, който изпълнява всички функции на оператор на мрежа. В допълнение, за да се гарантира, че операторът остава и действа напълно независимо от вертикално интегрираното дружество, трябва да се упражняват регулиране и постоянно регулаторно наблюдение.

В някои случаи вертикално интегрираните дружества могат да бъдат принудени да се освободят от някои от своите активи, по-специално от преносните си мрежи, или да прехвърлят управлението на тези активи на трета страна, за да спазят предложените изисквания за ефективно отделяне. Но ако целта е да се гарантира пълната независимост на операторите на преносни системи, не изглежда да има алтернатива на предложените опции.

Двете опции се отнасят по един и същ начин както до сектора на газ, така и до този на електроенергия. Въпреки че Комисията признава, че като цяло в момента в сектора на електроенергия в ЕС има по-голям напредък при отделянето на собствеността, Комисията не е открила убедителен аргумент за прилагане на различен подход към двата сектора. По-конкретно, основният конфликт на интереси между дейностите по доставка и производство, от една страна, и експлоатацията и развитието на мрежата, от друга, се отнася в еднаква степен и за двата сектора. Още повече, ключът към

ключване на дългосрочни споразумения за снабдяване с производители на газ нагоре по веригата не е в собствеността върху мрежата, а в наличието на силен пазар. ЕС безспорно ще остане силно привлекателен пазар за доставка на газ, въпреки структурата на собствеността на изкупващите дружества които, след като бъдат ефективно отделени, ще могат да се съревновават за газ на равни начала. Освен това, Комисията признава, че транспортирането на газ, за разлика от преноса на електроенергия, включва физическото преместване на газови молекули по тръбопровод. Следователно операторът на преносна система има в по-голяма степен контрол при определяне на посоката на потоците и при използване на капацитета на системата. Това означава, че ефективното отделяне на газовите мрежи е поне толкова важно, колкото и това на електроенергийните мрежи.

Същевременно, с оглед насърчаване на инвестициите в нова енергийна инфраструктура на дружества за доставка и производство, настоящото предложение включва възможността за временна дерогация от правилата за отделяне на собствеността при изграждане на нова инфраструктура. Тази дерогация ще се предоставя отделно за всеки случай, като се вземат предвид икономиката на новата инвестиция, целите на вътрешния пазар, както и целта за сигурност на доставките.

Съгласно член 295 ЕО, предложението се отнася по един и същ начин както за частни, така и за публични дружества. Това означава, че независимо от своя публичен или частен характер, никое лице или група няма да може, самостоятелно или съвместно с други, да влияе върху състава на управителния съвет, гласуването или вземането на решения както на операторите на преносни системи, така и на дружествата за доставка и производство. Това гарантира, че дори дейностите по доставка и производство да са публична собственост, независимостта на публичния оператор на преносна система е гарантирана; тези предложения обаче не изискват от дружествата с държавна собственост да продадат своята мрежа на частни дружества. Например, за да спази това изискване, всяко частно юридическо лице или държавата може да прехвърли правата (които носят „влияние“) на друго публично или частно юридическо лице. Важното при всички случаи на извършване на отделяне е, че съответната държава-членка трябва да покаже, че на практика резултатите са действително ефективни и че дружествата функционират напълно отделно едно от друго, като по този начин предоставят равни условия в целия ЕС.

Най-накрая, за държави-членки, които нямат преносни системи за газ или електроенергия, а само разпределителни системи, разпоредбите за отделяне на собствеността върху преносните системи не се прилагат.

1.3. Въпроси, свързани с трети държави

Настоящото предложение изисква ефективното отделяне на операторите на преносни системи и на дейностите по доставка и производство не само на национално равнище, но и навсякъде в ЕС. Това означава по-конкретно, че никое дружество за доставка или производство, което действа някъде в ЕС, не може да притежава или управлява преносна система в която и да е друга държава-членка на ЕС. Това правило се отнася по еднакъв начин за компании от ЕС и извън ЕС.

Пакетът съдържа предпазни клаузи, които гарантират, че ако компании от трети държави желаят да придобият значителен интерес или дори контрол върху мрежа в ЕС, те ще трябва нагледно и недвусмислено да се съобразят със същите изисквания за

отделяне на собствеността, както европейските компании. Комисията може да се намеси, когато даден купувач не може да докаже пряката и непряката си независимост от дейностите по доставка и производство на енергия.

Нещо повече, добре функциониращите пазари и мрежи са от основно значение за конкурентоспособността на икономиката и за благосъстоянието на гражданите. Целта на настоящото предложение е да стимулира конкуренцията в европейските пазари на енергия и да стимулира правилното функциониране на тези пазари. В тази светлина е абсолютно необходимо – без да се накърняват международните задължения на Общността – да се гарантира, че всички икономически оператори, които действат на европейските пазари на енергия спазват и действат съобразно инвестиционните принципи на пазара. Ето защо Комисията предлага изискването лица от трети държави и трети държави да не могат да придобиват контрол върху преносна система на Общността или върху оператор на преносна система, освен ако това не е позволено в споразумение между ЕС и третата държава. Целта е да се гарантира, че дружествата от трети държави спазват същите правила, както по буква, така и по дух, които се отнасят за предприятия със седалище в ЕС, а не спрямо тях да се извършва дискриминация. Накрая, Комисията ще изготви бърз и задълбочен преглед на по-широките аспекти от външната енергийна политика на ЕС, резултатите от който ще бъдат публично достояние.

В заключение относно важния въпрос за отделянето, настоящите предложения за ефективно отделяне са необходима и решителна стъпка за постигане на интеграция на пазара в целия ЕС. В крайна сметка, тя може да подпомогне създаването на наднационални оператори на преносни системи, тъй като операторите вече не са спъвани от взаимното си недоверие. Но в същото време, ако се създадат наднационални преносни оператори, без да се гарантира пълната им независимост, съществува вероятност конкуренцията между свързаните с тях дружества за доставка и производство да бъде отслабена поради риска от сблъсък на интереси. При отсъствието на ефективно отделяне, такова сътрудничество би могло да предизвика опасения относно конкуренцията. Настоящите предложения включват в частност няколко допълнителни мерки за насърчаване интеграцията на пазара на ЕС, свързани по-конкретно с подобро сътрудничество между операторите на преносни системи.

2. УВЕЛИЧЕНИ ПРАВОМОЩИЯ И НЕЗАВИСИМОСТ НА НАЦИОНАЛНИТЕ РЕГУЛАТОРИ

2.1. Силни национални регулатори, които да упражняват надзор върху развитието на пазарите на електроенергия и газ

Съществуващите директиви за електроенергия и газ изискват от държавите-членки да създадат регулаторни органи. В някои държави-членки регулаторните органи са утвърдени органи със значителни правомощия и ресурси, които им позволяват да осигуряват добра регулация на пазара. В други държави-членки регулаторните органи са създадени наскоро и техните правомощия са по-слаби и разпръснати между различни органи. Задълбочените прегледи по държави, извършени от Комисията, разкриват тази липса на съгласуваност и, в много случаи, слабост на регулаторните органи.

Опитът на онези държави-членки, чиито пазари са отворени от няколко години, както и опитът на други сектори на комунални услуги, отворени за конкуренция, показват

еднозначно, че силните регулатори са необходими за един добре функциониращ пазар, по-специално що се отнася до използването на мрежовите инфраструктури.

Поради тези причини, настоящото предложение цели да увеличи правомощията на регулаторните органи. Най-напред, ще им бъде предоставен ясен мандат да си сътрудничат на европейско ниво, в тясно сътрудничество с Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори и с Комисията, за да осигурят конкурентен, сигурен и съхраняващ околната среда пазар на електроенергия и газ в Европейския съюз, както и ефективно отваряне на пазара за всички потребители и доставчици.

Второ, предлага се да бъдат увеличени правомощията им за регулиране на пазара, по-конкретно в следните области:

- следене на спазването от страна на операторите на преносни и разпределителни системи на правилата за достъп на трети страни, задълженията за отделяне, механизмите за балансиране, управление на претоварването и на междусистемни връзки;
- преглеждане на инвестиционните планове на операторите на преносни системи и изготвяне на оценка в годишния им доклад относно съвместимостта на инвестиционния план на операторите на преносни системи с десетгодишния европейски план за развитие на мрежата; следене на сигурността и надеждността на мрежата и преглеждане на правилата за сигурност и надеждност;
- следене на задълженията за прозрачност;
- следене на нивото на отваряне и конкуренция на пазара и насърчаване на ефективната конкуренция, съвместно с компетентните органи; както и
- гарантиране ефективността на мерките за защита на потребителите.

Електроенергията и природният газ се различават съществено от другите търгувани стоки, тъй като са продукти, основани на мрежа, които е невъзможно или скъпо да бъдат съхранявани. Това ги прави податливи на злоупотреби с пазара и поради това е необходимо регулаторният надзор върху предприятия, действащи на пазара на електроенергия и газ, да бъде увеличен. Ето защо е необходимо регулаторите да имат достъп до информацията относно оперативните решения на дружествата. Предложено е дружествата да бъдат задължени да съхраняват данните, свързани с техни оперативни решения, за срок от пет години на разположение на националните регулаторни органи, както и на разположение на органите за защита на конкуренцията и Комисията, така че тези органи да могат ефективно да контролират обвиненията в злоупотреба с пазара. Това ще ограничи обхвата на злоупотребата с пазара, ще увеличи доверието в пазара и по този начин ще стимулира търговията и конкуренцията.

Някои видове търговци (напр. банки) вече имат подобни задължения по силата на Директивата за пазари на финансови инструменти, а не би следвало да имат задължения към две страни. Ето защо, задълженията за съхранение на документацията следва да не накърняват и да бъдат в съответствие с действащото законодателство на Общността в областта на финансовите пазари. Регулаторите на енергийния пазар и на финансовите пазари трябва да си сътрудничат, за да могат да наблюдават съответните

пазари. Преди приемането на насоки, определящи изискванията за съхранение на документацията, Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори и Европейският комитет на регулаторите на ценни книжа (CESR) са поканени да сътрудничат на и да консултират Комисията относно съдържанието на тези насоки.

За да им бъде позволено да изпълняват своите задължения, на регулаторните органи ще бъдат предоставени правомощия да разследват, да изискват всяка необходима информация и да налагат възпиращи санкции. Те ще бъдат помолени да вземат изцяло предвид стремежа към енергийна ефективност при спазването на регулаторните си функции.

2.2. Видимата независимост на регулаторните органи поражда доверие в пазара

Независимостта на регулаторните органи е ключов принцип за доброто управление и необходимо условие за доверие в пазара. Съществуващото законодателство изисква регулаторните органи да бъдат напълно независими от интересите на газовата и електроенергийната промишленост. Въпреки това, в него не се посочва как да се постигне тази видима независимост и не се гарантира независимост от краткосрочни политически интереси.

Ето защо, както е подчертано от Европейския съвет в заключенията към пролетното му заседание на от 2007 г. и от Европейския парламент, увеличаването на независимостта на националните енергийни регулатори е приоритет.

Предлага се регулаторният орган да бъде правно обособен и функционално независим от други публични или частни субекти, а служителите му, както и членовете на управителния му съвет, да действат независимо от всякакви пазарни интереси и да не търсят, нито получават указания от нито едно правителство или друг публичен или частен субект. За тази цел се предлага регулаторните власти да притежават юридическа правосубектност, бюджетна независимост, необходимите човешки и финансови ресурси и независимо управление.

3. НЕЗАВИСИМ МЕХАНИЗЪМ ЗА НАЦИОНАЛНИТЕ РЕГУЛАТОРИ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО И ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ: АГЕНЦИЯТА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ЕНЕРГИЙНИТЕ РЕГУЛАТОРИ

3.1. Необходимо е положителният опит на ERGEG да премине в официална структура за сътрудничество

Въпреки че вътрешният пазар на енергия е постигнал значително развитие, съществуват пропуски в регулирането на трансгранични въпроси. За да разреши този въпрос, Комисията откри саморегулиращи се форуми като Флорентинския форум (за електроенергия) и Мадридския форум (за природен газ). Тези форуми събират на едно място заинтересованите страни, с цел да се засили сътрудничеството.

В допълнение на това, през 2003 г. Комисията създаде независима съвещателна група по въпросите на електроенергията и природния газ, наречена Европейска група на регулаторите в секторите на електроенергията и природния газ (ERGEG), която да улесни консултацията, координацията и сътрудничеството между националните

регулаторни органи в държавите-членки и между тези органи и Комисията, с оглед да се консолидира вътрешния пазар на електроенергия и природен газ. ERGEG се състои от представители на националните регулаторни органи.

Дейностите на ERGEG през последните години са допринесли положително за завършването на вътрешния пазар на газ и електроенергия чрез издаване на необвързващи насоки и отправяне на препоръки и мнения към Комисията. Въпреки това, откриването на саморегулиращи се форуми и създаването на ERGEG не даде истински тласък за разработването на общи стандарти и подходи, което е необходимо за превръщането в реалност на трансграничната търговия и развитието на първи регионални пазара и, накрая, на европейския енергиен пазар.

С течение на времето енергийният сектор става все по-сложен и обвързан с подробности и включва до голяма степен различни финансови интереси. Настоящият подход в рамките на ERGEG, който на практика се нуждае от съгласието на 27 регулатора и 30 оператора на преносни системи за постигане на споразумение, не носи достатъчно резултати. Той е довел до определен брой необвързващи кодекси и усилия за постигане на споразумения за общи подходи посредством „постепенно сближаване“, но не е довел до истински решения по трудните въпроси, които сега трябва да бъдат взети.

Понастоящем техническите правила, съгласно които трябва да работят електроенергийните дружества, „мрежови кодекси“, се различават напълно в различните държави и често дори в рамките на една-единствена държава-членка. За да бъдат интегрирани в енергийните пазари на ЕС, те трябва да преминат процес на сближаване и след това на хармонизация.

Комисията е оценила различните опции за организиране на изискваните задачи, включително дали Комисията ще бъде способна да изпълни тези задачи сама. Хармонизирането на тези въпроси, както и отбелязване на напредък в нова инфраструктура, не е задача, която обикновено попада в сферата на дейностите на Комисията. В действителност, Комисията никога не е извършвала подобна дейност. За тази цел са необходими съвместните усилия на експертния опит на 27-те национални регулаторни агенции (НРА); те са онези, които трябва да се съгласят да променят своите мрежови кодекси. На практика, само организация, извличаща своите правомощия от националните регулатори, може да обедини всички необходими ресурси на националните регулатори, което е наложително за постигане на успех по тези въпроси. Чрез своя Съвет на регулаторите – който се състои от националните регулаторни агенции – Агенцията може да разчита на състава на тези национални регулаторни агенции. Комисията не е в такава позиция.

Комисията е стигнала до заключението, че изискваните задачи могат да бъдат изпълнявани най-добре от отделна организационна структура, независима и извън рамките на Комисията. Това заключение е подкрепено както от пролетното заседание на Европейския съвет от 2007 г., така и от Европейския парламент².

² Европейският съвет се съгласява в своите заключения за създаването на независим механизъм за сътрудничество на националните регулатори и за вземане на решения за важни трансгранични въпроси, а приетият доклад на Видал Куадрас твърди, че ЕП „Приветства предложението на Комисията за засилване на сътрудничеството между националните регулатори на ниво ЕС, чрез

Ето защо бе обмислено създаването на силна мрежа от национални енергийни регулатори. Мрежата на органите за защита на конкуренцията, създадена през 2004 г. по силата на Регламент (ЕО) № 01/2003 на Съвета, служи за образец. Въпреки това, ще бъде необходимо създаването на автономни правомощия за Комисията в енергийния сектор (в момента тези правомощия съществуват единствено в областта на правилата за конкуренция). Правомощията на националните регулаторни агенции следва да бъдат, при всяко положение, разширени и хармонизирани.

Освен това, би могъл да бъде приложен моделът на системата на европейските централни банки, но той не притежава правна основа в Договора. Такъв модел просто би изисквал изменение на Договора.

Ето защо Комисията стигна до заключението, че ако трябва да бъде създадена независима организация, която да може да дава предложения на Комисията относно решения, които включват решения по същество, и да взема самостоятелни регулаторни решения, обвързващи за трети страни относно подробни технически въпроси, отнесени към тях, единственото разрешение би било да се създаде Агенция.

Основните предложени задачи ще допълват на европейско ниво регулаторните задачи, изпълнявани от националните регулатори. Структурата следва да предостави рамка за сътрудничество на националните регулатори, регулаторен преглед на сътрудничеството между операторите на преносни системи и компетентност за вземане на самостоятелни решения по отношение на инфраструктура на територията на повече от една държава-членка. Този анализ отразява принципите, заложили от Комисията в проекта за Междуйнституционално споразумение относно действащата рамка за Европейските регулаторни агенции³, по-специално що се отнася до правомощията за приемане на индивидуални решения, които са правно обвързващи за трети страни.

Следното предложение се позовава също и на опцията „ERGEG+“, спомената в Съобщението на Комисията от 10 януари 2007 г. за „Енергийна политика за Европа“⁴.

3.2. Основни задачи на предложената Агенция за сътрудничество между енергийните регулатори

Агенцията ще допълва на европейско ниво регулаторните задачи, изпълнявани на национално ниво от регулаторните органи чрез:

- *Предоставяне на рамка за сътрудничество между националните регулатори.* Предлага се да се подобри разрешаването на трансгранични ситуации. Агенцията ще изготви процедури за сътрудничество между националните регулатори, по-специално ще се отнася до обмена на информация и до разпределяне на

организационна структура на ниво ЕС, като начин за насърчаване на по-европейски подход към регулирането на трансграничните въпроси; подчертава, че Комисията следва да играе решаваща роля, като в същото време не накърнява независимостта на регулаторите; вярва, че решенията на регулаторите относно специфично определени технически и търговски въпроси следва да бъдат вземани при пълна осведоменост, като се имат предвид, когато е целесъобразно, гледните точки на операторите на преносни системи и други заинтересовани страни, и следва да бъдат правно обвързващи.“

³ COM(2005) 59.

⁴ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

компетенциите, когато е засегната повече от една държава-членка. Тази рамка ще насърчава и регионалното сътрудничество между националните регулатори.

- *Регулаторен надзор върху сътрудничеството между операторите на преносни системи.* Агенцията ще е отговорна за наблюдение и преглед на дейностите на Европейската мрежа от оператори на преносни системи за електроенергия и на Европейската мрежа от оператори на преносни системи за природен газ. По-конкретно, тя ще се занимава с поставяне на приоритети чрез работната програма на Мрежите, с преглед на техния 10-годишен инвестиционен план, както и с подготовката на технически и пазарни кодекси. Прегледът на инвестиционния план не накърнява отговорността на операторите на преносни системи за технически повреди, определена съгласно националното законодателство. Що се отнася до техническите и пазарни кодекси, на Агенцията ще бъде предоставено правомощието да изисква от операторите на преносни системи да променят проектите си и да обърнат по-голямо внимание на някои специфични въпроси. Тя ще може също така да препоръчва Комисията да прави тези кодекси правно обвързващи, когато доброволното им прилагане от страна на операторите на преносни системи се оказва недостатъчно или неподходящо за някои въпроси. Агенцията може да предложи промяна на изготвения от преносните оператори проект или да предложи допълнителни разпоредби на Комисията. На практика този механизъм ще придобие формата на конструктивен и непрекъснат диалог между Агенцията, операторите на преносни системи и Комисията. Намесата на Агенцията ще е ключова за гарантиране, че сътрудничеството между операторите на преносни системи е ефикасно, прозрачно и полезно за вътрешния пазар.
- *Правомощия за вземане на самостоятелни решения.* С оглед разрешаването на специфични трансгранични въпроси, се предлага на Агенцията да бъдат предоставени правомощия за вземане на самостоятелни решения за молби за освобождаване⁵ относно инфраструктурни активи от европейско значение и за режима на регулиране, приложим към инфраструктура върху територията на повече от една държава-членка. В допълнение, Агенцията ще може да взема специфични решения по отношение на индивидуални технически въпроси, когато такива са отнесени към Агенцията съгласно специфичните насоки, приети в съответствие с Директивите за газ и електроенергия, по процедурата по комитология.
- *Обща съвещателна роля.* Като цяло Агенцията ще има съвещателна роля по отношение на Комисията за въпроси, свързани с регулирането на пазара, и ще може да дава необвързващи насоки, с цел популяризиране на добри практики сред националните регулатори. Тя ще разполага и с правомощия да преразглежда, отделно за всеки случай, в светлината на изпълнителните мерки, приети от Комисията при прилагане на общностното законодателство в сектора на природния газ и електроенергията, всякакви решения, взети от национален регулаторен орган, които се отразяват пряко върху вътрешния пазар, и да дава мнение на Комисията.

Въпреки че нейните правомощия не могат да бъдат разширени, така че да обхващат и нормативните решения (като формалното приемане на задължителни насоки), като цяло новата Агенция ще играе ключова роля в изготвянето и прилагането на правилата за европейските пазари на газ и електроенергия.

⁵ Както е посочено в член 22 от Директива 2003/55/ЕО и в член 7 от Регламент (ЕО) № 1228/2003.

3.3. Управление на предложената Агенция за сътрудничество между енергийните регулатори

Институционалната рамка и принципите на управление на Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори се основават като цяло на стандартните правила и практики за регулаторни агенции на Общността.

При все това, трябва да се вземе предвид необходимостта от независимост на регулаторните функции. За тази цел, освен управителен съвет, отговорен за всички административни и бюджетни въпроси, се предлага да се създаде и Съвет на регулаторите, който да отговаря за всички регулаторни въпроси и решения. Директорът, назначаван от управителния съвет след консултиране със Съвета на регулаторите, ще бъде избран от списък, приет от Комисията. Директорът ще представлява Агенцията и ще бъде отговорен за оперативното управление. В допълнение, структурата на Агенцията предвижда Апелативен съвет, който е компетентен да обработва жалби срещу приети от Агенцията решения.

3.4. Финансови аспекти

Предложено е Агенцията да има, предвид поверените ѝ задачи, ограничен персонал от 40-50 души. Тази оценка се основава на обширния анализ за нуждата от персонал на националните регулаторни органи и внимателен анализ на минималните ресурси, необходими за изпълнение на предложените задачи, по-конкретно в светлината на възможността за използване на ресурси от националните регулаторни органи за подпомагане работата на Агенцията. Предложеният персонал съответства на нуждите на тези органи⁶. Както бе споменато по-горе, ако Комисията се опита да изпълнява задачите на Агенцията, броят на необходимия персонал би бил много по-голям.

Общите годишни разходи на Агенцията се оценяват на приблизително € 6-7 милиона на година, от които € 5 милиона за персонал (вземат се средните разходи на човек от персонала на Европейската комисия, т.е. € 0,117 милиона на година, които включват и разходи, свързани със сгради и други административни разходи), € 1 милион за оперативни разходи (срещи, проучвания, както и разходи за превод, публикуване и връзки с обществеността) и останалата част за капиталови разходи (свързани с придобиването на движимо имущество и сродни разходи) и разходи за командировки.

Годишните разходи на Агенцията ще бъдат финансирани от Общността. Агенцията има ограничени приходи, произтичащи от такси, плащани от трети страни, които се налагат, когато Агенцията взема някои решения.

3.5. Ролята на Комисията

По принцип има три различни предпазни клаузи, които гарантират позицията на Комисията и ролята ѝ като пазител на Договора.

Най-напред, ако Агенцията вземе решение, то ще бъде обвързващо единствено за специфични технически ситуации, изрично предвидени в регламента и директивите или предоставени за всеки отделен случай чрез обвързващи насоки. Извън тази рамка Агенцията не разполага с политическа свобода на действие.

⁶ Към Обяснителния меморандум ще бъде приложена схема на организационната структура.

Второ, ако сътрудничеството между операторите на преносни системи или решенията на националните регулаторни агенции заплашват ефективната конкуренция и ефикасното функциониране на пазара, Комисията бива незабавно уведомявана от Агенцията и може впоследствие да приеме необходимите мерки за регулиране на ситуацията. Комисията може да реши да действа и по собствена инициатива.

Трето, когато трябва да се вземе решение по същество, това може да бъде направено единствено от Комисията. В тези случаи Агенцията има единствено подготвителна и съвещателна роля. Правният отдел на Комисията е разгледал внимателно този текст, за да се увери, че Агенцията няма право на свобода на действие при решения по същество.

Освен това, Комисията е тази, която чрез приемането на обвързващи насоки определя в подробности ролята на Агенцията.

4. ЕФИКАСНО СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ОПЕРАТОРИТЕ НА ПРЕНОСНИ СИСТЕМИ

4.1. Необходимо е засилено сътрудничество между операторите на преносни системи за интеграция на пазарите на електроенергия и газ

За да може да бъде осъществена интеграцията на пазара, е необходимо и ефективно сътрудничество между операторите на преносни системи (ОПС) и ясна и стабилна регулаторна рамка, включително координация на регулирането. Необходимо е правилата за достъп до мрежата и оперативните правила да бъдат съвместими, необходим е ефективен обмен на информация между операторите на преносни системи и добра координация на новите инвестиции за увеличаване на междусистемните капацитети. Операторите на преносни системи на газ и електроенергия вече си сътрудничат по своя инициатива в съществуващи структури като Европейски оператори на преносни системи (ETSO) и Европейски оператори на преносни системи за природен газ (GTE). Те си сътрудничат по оперативни въпроси на регионално ниво и участват в технически организации като Съвета за координиране на преноса на електроенергия (UCTE) и Обединението за координация на обмена на енергия (EASEE—gas). Тези многопластови инициативи за сътрудничество са допринесли значително за вътрешния пазар и са подобрили ефикасността и сигурността на мрежите.

Същевременно, това доброволно сътрудничество има своите граници, както става ясно например от аварии в мрежата и временно прекъсване на електричеството, дължащи се на лоша координация на работата на мрежата или на липсващи връзки в електроенергийните и газовите мрежи, както и на трудности при предлагането и постигането на споразумение относно общи технически стандарти. Ето защо се предлага на преносните оператори да бъде възложена задачата да засилят сътрудничеството помежду си в някои ключови области, като се съсредоточат върху следните основни въпроси.

– *Разработване на пазарни и технически „кодекси“.* За интеграцията на пазарите на газ и електроенергия са необходими редица съгласувани технически и пазарни кодекси. Днес тези кодекси съществуват на национално равнище, както и под формата на препоръки на организации като UCTE или EASEE-gas. Проблемът с настоящата ситуация има три аспекта: първо, съществуващите правила не обхващат всички области, които трябва да бъдат хармонизирани, за да се постигне

интегрирано функциониране на пазара, второ, често националните кодекси не са съвместими един с друг и трето, те често не са правно обвързващи или задължаващи. Примери за тези кодекси са оперативния наръчник за сигурност и надеждност на преносните мрежи на електроенергия на UCTE и препоръките на EASEE-gas за качеството на природния газ.

- Предложението запазва доброволния процес при операторите на преносни системи като практичен начин за разработване на подробни технически и пазарни кодекси. Често тези кодекси са технически сложни и трябва да има ефикасен процес за промяната им при необходимост. Предложението добавя силен регулаторен надзор върху съдържанието и наблюдаването на спазването и изпълнението на тези правила от националните регулаторни органи, Агенцията и/или Комисията, в зависимост от характера на въпросното предложение. Когато операторите на преносни системи не успяват да постигнат споразумение за необходимите технически и пазарни кодекси или когато не ги прилагат, тези правила могат да бъдат приети чрез процедурата по комитология по предложение на Комисията.
- Настоящото предложение определя общо единадесет основни области на сътрудничество. Годишната работна програма на Европейската мрежа от оператори на преносни системи (виж глава 1.2), изготвена след консултация с всички заинтересовани страни и с новата Агенция за сътрудничество между енергийните регулатори (виж глава 3), ще определи приоритетите и ще обясни по-подробно какви технически и пазарни кодекси са необходими. Сътрудничеството между операторите на преносни системи следва да включва и наблюдаване на прилагането на техническите и пазарни кодекси.
- *Научноизследователска и иновационна дейност от общ интерес:* Сътрудничеството между операторите на преносни системи следва да създаде рамка за идентифициране, финансиране и управление на научноизследователската и иновационната дейност, необходима за стимулиране на стабилното техническо развитие и еволюция на европейските мрежи за електроенергия и газ, по-конкретно за да насърчи сигурността на доставките и енергийната ефективност, както и за да позволи навлизането на нисковъглеродните технологии.
- *Координация на експлоатацията на мрежата.* Сътрудничеството между операторите на преносни системи включва общата експлоатация на мрежи съгласно установените пазарни и технически кодекси. То се отнася също така и до обмена на оперативна информация за мрежата и координираното публикуване на информация за достъп до мрежата, например чрез обща платформа за прозрачност.
- *Планиране на инвестициите.* За да се осигури достатъчен капацитет за пренос, който да задоволи търсенето и да интегрира националните пазари, операторите на мрежи ще се нуждаят от координирано дългосрочно планиране на развитието на системата, за да планират инвестициите в мрежи и да наблюдават развитието на капацитетите на преносните мрежи. Идеята е, че Европейската мрежа от оператори на преносни системи ще публикува планове за развитие на мрежата, за да включи моделирането на интегрираната мрежа, сценарий на развитие и оценка на устойчивостта и предавателната способност на интегрираната система. Тези планове за развитие следва да бъдат насочени към бъдещето (напр. поне за 10 години напред), така че да позволят ранното откриване на инвестиционни пропуски, по-специално като се имат предвид трансграничните капацитети.

За последните две от тези задачи по-конкретно, регионалните инициативи играят положителна роля за интегрирането на пазара. Сътрудничеството между операторите на преносни системи на европейско ниво трябва непременно да бъде допълнено на регионално ниво, за да се гарантира действителен практически напредък, оптимално управление на мрежата⁷ и целесъобразно планиране и реализиране на инвестициите. Регулаторната рамка следва да насърчава развитието на регионални инициативи между операторите на преносни системи и регулаторните органи, както е например случаят с Регионални инициативи, водени от ERGEG, и инициативи като Петстранния форум в Северозападна Европа и както се препоръчва от главните заинтересовани страни, като Eurelectric.

4.2. Подобен механизъм за сътрудничество

Важно е структурите за сътрудничество на операторите на преносни системи да получат пълно признание на европейско равнище, че имат властта за извършване на гореспоменатите задачи. За тази цел, Комисията официално ще повери тези задачи на Европейските мрежи от оператори на преносни системи (на газ и електроенергия).

Подобно на дружествата, операторите на преносни системи трябва да бъдат прозрачни относно начина, по който си сътрудничат. Сътрудничеството може да се гради върху съществуващи структури като GTE и ETSO. Въпреки това, задачите и отговорностите, наложени на операторите на преносни системи означават, че ще има нужда от постоянна структура за сътрудничество на централно ниво, както за организирането, така и за практическите инструменти за планиране и експлоатиране на мрежите.

Агенцията за сътрудничество на енергийните регулатори ще наблюдава как Европейската мрежа от оператори на преносни системи изпълнява възложените ѝ задачи.

Намесата и консултацията на заинтересованите страни, като например производители, доставчици, клиенти и оператори на разпределителни системи ще се превърнат в стандартна практика за операторите на преносни системи от началото на работата им по определен въпрос. За тази цел, консултации със заинтересовани страни ще бъдат правени при всеки проект на пазарен или технически кодекс, изготвян от операторите на преносни системи, и ще им бъде давана възможността да отправят забележки относно годишната работна програма на операторите на преносни системи. Агенцията ще упражнява надзор върху правилното протичане на консултацията.

5. ПОДОБРЯВАНЕ НА ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА ПАЗАРА

Настоящото предложение цели също така да усъвършенства законодателната рамка с цел да улесни достъпа на трети страни до ключова инфраструктура, да увеличи прозрачността на пазара, да засили пазарната интеграция и да подобри достъпа за клиенти на дребно.

⁷

Например, ясно е, че в областта на електроенергетиката определянето на техническите кодекси трябва да бъде установено за всяка синхронизирана зона за някои въпроси.

5.1. Режим на освобождаване

Настоящото законодателство позволява ключова нови инфраструктурни съоръжения да бъде освободена от правилата за регулиран достъп на трети страни за неопределен период от време. Няколко инфраструктурни съоръжения бяха изградени или са в процес на изграждане, включително междусистемни връзки за газ и електроенергия и съоръжения за втечен природен газ, възползвайки се от тази възможност. По този начин бе постигнат напредък с проекти, които са благоприятствали сигурността на доставките и конкуренцията. Същевременно досегашният опит показва, че предприемачите, регулаторните органи и Комисията могат да извлекат полза от рационализирането на процедурата по кандидатстване и получаване на освобождавания, както и от изясняването на някои от условията. Ето защо Комисията предлага да изготви насоки, които да подпомогнат кандидатите и регулаторите при прилагане на условията за освобождаване. За да се гарантира оптималното използване на инфраструктурата от пазара, се предлага да се направят общоприложими минималните изисквания по отношение на разпоредбите за разпределение на капацитети и управление на претоварването за новата инфраструктура, които досега са били прилагани за всеки отделен случай.

5.2. Прозрачност

Вътрешният пазар на електроенергия и газ страда от липсата на ликвидност и прозрачност, което пречи на ефективното разпределение на ресурсите, ограничава възможностите за хеджиране на рискове и навлизането на нови участници. Доверието в пазара, неговата ликвидност и броят участници на пазара трябва да бъдат увеличени, като се увеличи наличната информация за пазара.

Настоящите изисквания спрямо прозрачността се съсредоточават върху публикуването на капацитета на мрежата, така че участниците на пазара да могат да виждат дали има наличен капацитет и дали целият наличен капацитет се предлага на пазара. Същевременно участниците на пазара трябва да имат и еднакъв достъп до информацията, която определя измененията на цените на едро.

В момента участниците, които са отговорни за по-голямата част от потока на газ и електроенергия, и които притежават повечето активи на пазара, имат по-голям и по-добър достъп до информация, отколкото новите участници. В областта на електроенергия съществуват изисквания под формата на насоки, приложени към регламента, определящ изискванията за прозрачност при производството на електроенергия, но в момента не съществуват подобни изисквания по отношение на природния газ. Ето защо се предлага изискванията за прозрачност да обхванат и запасите от газ, прогнозите за търсене и предлагане, разходите за балансиране на системата и търгуването.

Правилното и пълното прилагане на тези изисквания трябва да бъде контролирано и следено от националните регулаторни органи и следователно техните правомощия трябва да бъдат съответно увеличени.

Що се отнася до прозрачността при дериватите и финансовите инструменти, за които тези предложения не предвиждат допълнителни изисквания за съответните дружества, Комисията ще разгледа този въпрос в подробности и ще стигне до заключение към средата на 2008 г. Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори и

Европейският комитет на регулаторите на ценни книжа са поканени да си сътрудничат при по-пълното проучване и консултация по въпроса дали сделките с договори за доставка на газ и електроенергия и газови и електроенергийни деривати трябва да подлежат на предварителни или последващи изисквания за прозрачност.

5.3. Достъп до хранилища

Съгласно съществуващата директива за вътрешния пазар на газ, когато хранилището е съоръжение от основно значение за доставките за клиенти, операторите на хранилища трябва да предоставят достъп на трети страни. Държавите-членки следва да изберат дали да осигурят достъп до тези съоръжения за съхранение по условия, определени от регулатора, или като задължат операторите на системи за съхранение да договорят условия за достъп с клиентите. Изискванията в директивата се ограничават до принципни положения и предоставят голяма свобода на държавите-членки при определяне на тяхната регулаторна рамка. Впоследствие тези принципи придобиха облик чрез Мадридския форум, по време на който всички участници се съгласяват доброволно да спазват „Насоки за добри практики при даване на достъп на трети страни за оператори на системи за съхранение“ (GGPSSO). ERGEG обаче стигна до заключението, че цялостното прилагане на тези насоки е слабо.

За да бъдат ефективно прилагани насоките, Комисията предлага четири мерки:

- Принципите в насоките да се направят правно обвързващи и да се позволи подробно прилагане на насоките посредством процедурата по комитология;
- Да се осигури правно и функционално отделяне на операторите на хранилища, които са част от предприятията за доставка;
- Да се увеличат правомощията на националните регулаторни органи за упражняване на надзор върху достъпа до хранилища;
- Да се изисква яснота на регулаторния режим, който се прилага към съоръженията за съхранение.

За да се направят насоките правно обвързващи, обхватът на регламента ще бъде разширен, за да определи по какъв начин операторите на хранилища трябва да предоставят услуги за достъп на трети страни, как те ще разпределят капацитета и как ще управляват претоварването. Той ще определи също така и изискванията за прозрачност и ще предложи мерки за изграждане на вторичен пазар на складов капацитет. Тези правила следва да гарантират, че целият складов капацитет, достъпен за трети страни, се предлага на пазара по недискриминиращ и прозрачен начин и че презапасяването с капацитет силно се обезкуражава. Тези правила ще гарантират и спазването на предложените минимални изисквания за освободените инфраструктурни обекти.

Чрез изискването за правно и функционално отделяне на операторите на системи за съхранение, ефективният достъп до хранилища ще бъде значително увеличен. Фактът, че в настоящия момент доставчиците трябва да се обърнат към своите конкуренти, за да сключат договор за пространството за съхранение, от което се нуждаят, не увеличава доверието в пазара и е сериозна пречка за навлизането на нови участници. Изискването за отделени оператори на системи за съхранение ще подобри тази ситуация и ще

позволи на конкурентите и регулаторите да следят дали целият наличен капацитет се предлага на пазара.

Комисията предлага да премахне двусмислието, което съществува спрямо съотношението на капацитета за съхранение, предлаган на пазара, като изисква от всички държави-членки да определят общодостъпни критерии за това кога и как се прилага достъпът за трети страни до хранилища. Впоследствие регулаторът е този, който има задачата да контролира дали тези критерии се прилагат правилно към всички хранилища.

5.4. Достъп до терминали за втечен природен газ

Ролята на втечения природен газ в доставките на газ за Европейския съюз става все по-важна и понастоящем се планират или са в процес на осъществяване много инвестиции в терминали за втечен природен газ. Поради тази причина са необходими прозрачни правила за достъп до терминали за втечен природен газ. Регулаторите са установили необходимостта, а ERGEG е изготвила насоки с цел създаване на общ подход към достъпа на трети страни до терминали за втечен природен газ.

Въпреки че много от изградените терминали за втечен природен газ са се възползвали от възможността за освобождаване от достъп на трети страни и регулаторна намеса по член 22 от Директивата, има терминали за втечен природен газ, към които се прилагат правилата за достъп на трети страни. Тъй като настоящата директива налага единствено общото изискване достъпът да бъде регламентиран, това оставя място за различно тълкуване сред държавите-членки. Освен това, освобождаването по член 22 е винаги временно и когато периодът на освобождаване изтече, терминалите за втечен природен газ ще станат регулирани. Ето защо Комисията предлага да наложи по-ясно определени правила за достъп на трети страни до терминали за втечен природен газ. За да се направят насоките правно обвързващи, обхватът на регламента ще бъде разширен, за да определи по какъв начин операторите на терминали за втечен природен газ следва да предоставят услуги за достъп на трети страни, как те ще разпределят капацитета и как ще управляват претоварването. Той ще определи също така и изискванията за прозрачност и ще предложи мерки за изграждане на вторичен пазар на капацитет на терминал. Тези правила ще гарантират и спазването на предложените минимални изисквания за освободените инфраструктурни обекти.

5.5. Дългосрочни споразумения за доставка

Двустранните договори за доставка надолу по веригата дават възможност на енергоемките отрасли да придобият по-предвидими цени. Същевременно такива споразумения крият риск от изключване на крайните звена на пазара и, по този начин, от ограничаване на конкуренцията. За да се намали несигурността на пазара, в следващите няколко месеца Комисията ще предостави подходящи напътствия за съвместимост на дългосрочните двустранни договори за доставка надолу по веригата със законодателството на ЕО в областта на конкуренцията.

5.6. Рамка за постепенното изграждане на европейски пазар на дребно

Нито в пазара на електроенергия, нито в пазара на газ е все още възможно да се говори за европейски пазар на дребно (домакинства и малки предприятия), тъй като потребителите, въпреки че имат избор, са все пак принудени да избират доставчик,

установен в същата страна. Установяването на истински европейски пазар за крайните потребители е главната цел на вътрешните пазари на електроенергия и газ: той е необходим за създаване на конкурентни пазари и за постигане на максимална ефикасност. Либерализацията на пазара на дребно е важна, за да се гарантира, че всички граждани на ЕС ще се възползват от конкуренцията. Ако либерализацията се прилага само към големи потребители, ще се окаже, че европейските домакинства субсидират тяхната промишленост и инвестиционните сигнали за ново производство и доставка на енергия ще бъдат изкривени. От 1 юли 2007 г. всички пазари на дребно в ЕС са отворени за конкуренция, но на практика много потребители са обвързани с историческите си доставчици поради липсата на изискваната подходяща правна рамка. Европейски пазар на дребно може да бъде изграден единствено поетапно. За да стимулира този процес, Комисията възнамерява да открие форум за пазара на дребно, по подобие на положителния опит от Флорентинския и Мадридския форум. Този форум ще позволи вниманието да се насочи към специфични въпроси от пазара на дребно и ще служи за платформа на заинтересовани страни за насърчаване изграждането на пазар на дребно върху територията на целия ЕС. Форумът ще предостави насоки относно предлаганите задължения към държавите-членки и регулаторните органи за установяване на ясни правила за конкуренцията в пазара на дребно, с цел постепенно хармонизиране на пазарните правила за позволяване на трансгранични пазари на дребно.

Добре функциониращите пазари на дребно ще играят важна роля и за повишаване на осведомеността на хората за потреблението на енергия в домакинството и за разходите за енергия, тъй като всички мерки за намаляване на емисиите на въглероден двуокис изискват подкрепа от страна на домакинствата. Конкуренцията в доставките за домакинствата ще увеличи тяхната осведоменост относно енергията. Същевременно настоящите практики, при които потребителите получават единствено крайната сметка за своето годишно потребление на енергия, не създават такава осведоменост, нито позволяват на доставчиците да развият конкурентни услуги, които правят разграничение между домакинствата със специфични нужди. Ето защо доставчиците трябва да дават повече информация, за да са сигурни, че потребителите са по-често осведомявани за своето потребление на енергия и разходи.

Очевидно е, че свободата на избор за потребителите трябва да бъде придружена от силни гаранции за правата на потребителите. Потребителите в неизгодно положение вече имат високо ниво на защита по силата на настоящата директива, за да им бъде осигурен достъп до енергията, от която се нуждаят за нормално съществуване. Тези мерки обаче са били неправилно прилагани в някои страни и, с цел да изясни рамката, Комисията предлага да определи някои обвързващи насоки. В същото време, Комисията предлага да увеличи правата на всички потребители, като освен всичко друго им дава правото да сменят доставчика си по всяко време и изисква от енергийните дружества да уредят сметките не по-късно от един месец след смяната на доставчика.

Най-накрая, Комисията е стигнала до заключението, че съществуващите правила за правно и функционално отделяне по отношение на операторите на разпределителни системи (ОРС) са достатъчни. Следователно тя не възнамерява да обхване операторите на разпределителни системи в правилата за отделяне на собствеността, разгледани в глава 4.

6. СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА УВЕЛИЧАВАНЕ НА СИГУРНОСТТА НА ДОСТАВКИТЕ

6.1. Наблюдаване на сигурността на доставките от страна на операторите на преносни системи

Важно е да се гарантира, че системите за електроенергия и газ могат да задоволят търсенето дори и по време на върхово потребление. При електроенергията това е възможно единствено когато има достатъчно производствен капацитет (адекватност на производството) и когато мрежата е способна да транспортира енергията от производителите до крайните потребители (адекватност на мрежата). При природния газ трябва да има достатъчно капацитет за внасяне и съхранение на газ.

Директива 2005/89/ЕО изисква от националните регулатори, с помощта на операторите на преносни системи, да докладват всяка година на Комисията относно сигурността на доставките на електроенергия. Директива 2004/67/ЕО изисква от държавите-членки да докладват за положението със сигурността на доставките на газ и за регулаторната рамка за повишаване на инвестициите в инфраструктура. Предложените изменения на Регламент (ЕО) № 1228/2003 и Регламент (ЕО) № 1775/2005 поставят задачата за изготвяне на прогнози за адекватността на системата за всяко лято и всяка зима, както и в дългосрочен план, на Мрежата от оператори на преносни системи. Необходима е европейска перспектива за вземане предвид на възможностите за износ и внос на електроенергия и газ при върхово потребление. Поради трансграничните потоци на електроенергия и газ във вътрешния пазар, перспективите трябва да бъдат изготвяни на европейско ниво.

6.2. Сътрудничество между държавите-членки

Законодателството на ЕС разполага с два инструмента, които разглеждат въпроса за сигурността на доставките на газ. Първо, с Директива 2003/55/ЕО се въвеждат общи задължения за наблюдение за държавите-членки. Второ, Директива 2004/67/ЕО се отнася конкретно до мерките за гарантиране сигурността на доставките на природен газ. С тази директива се създава Група по координацията на природния газ и се определя „Механизъм на Общността“ в случай на смущения в доставките.

Тези инструменти предвиждат координационна платформа. Те не определят целеви количества по отношение на сигурността на доставките, нито налагат задължение по отношение на запасите от газ. Най-накрая, те не осигуряват рамка за регионално сътрудничество в случай на сериозни смущения в доставките.

Директива 2004/67/ЕО е транспонирана едва наскоро от държавите-членки. Член 10 от нея предвижда най-късно до 19 май 2008 г. Комисията да докладва относно нейното прилагане и по-специално относно ефективността на инструментите и може да даде допълнителни предложения относно сигурността на доставките. По-конкретно, този доклад ще разгледа мерките за сигурността на доставките във връзка със запасите от газ.

За тази цел, като първа стъпка, настоящите предложения не променят Директива 2004/67/ЕО, а само разглеждат два въпроса:

- *Увеличени задължения за прозрачност на равнището на търговските запаси.* Всеки оператор на хранилище ще има задължението да публикува ежедневно данните за

обема на газа в помещенията си. Това задължение ще увеличи значително взаимното доверие за регионално и двустранно сътрудничество в случай на сериозни смущения в доставките.

- *Солидарност.* Предложено е държавите-членки да си сътрудничат за насърчаване на регионалната и двустранна солидарност. Целта на това сътрудничество е да реагира на ситуации, които биха могли преминават в сериозни смущения в доставките на газ за дадена държава-членка. Примери за подобно сътрудничество са рационализиране на националните мерки за действие при аварийни ситуации и изготвянето на практически аспекти за предоставяне на взаимна помощ. Ако е необходимо, Комисията ще приеме насоки за регионално сътрудничество за солидарност.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаването на Агенция за сътрудничество между енергийните регулатори

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 95 от него,

като взеха предвид предложението от Комисията⁸,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет⁹,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите¹⁰,

като действат в съответствие с процедурата по член 251 от Договора,

като имат предвид, че:

- (1) В съобщението на Комисията от 10 януари 2007 г., озаглавено „Енергийна политика за Европа“¹¹, се подчертава колко е важно да бъде завършен вътрешният пазар на електроенергия и природен газ. Подобряването на регулаторната рамка на общностно ниво е определено като ключова мярка за постигането на тази цел.
- (2) С Решение 2003/796/ЕО¹² на Комисията е създадена независима съвещателна група по въпросите на електроенергията и природния газ, наречена Европейска група на регулаторите в секторите на електроенергията и природния газ (ERGEG), която да улесни консултацията, координацията и сътрудничеството между регулаторните организации в държавите-членки и между тези организации и Комисията, с цел да се консолидира вътрешния пазар на електроенергия и природен газ. Тази група се състои от представители на националните регулаторни органи съгласно Директива 2003/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и отменяща Директива 96/92/ЕО¹³, както

⁸ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

⁹ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹⁰ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹¹ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹² ОВ L 296, 14.11.2003 г., стр. 34.

¹³ ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 37.

и Директива 2003/55/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и отменяща Директива 98/30/ЕО¹⁴.

- (3) Работата, извършена от ERGEG след нейното създаване, има положителен принос за вътрешния пазар на електроенергия и газ. При все това в сектора е общопризнато и е предложено от самата ERGEG да се премине от доброволно сътрудничество между националните регулаторни органи към сътрудничество в рамките на структура на Общността с ясни компетенции и правомощия да приема самостоятелни регулаторни решения в някои специфични случаи.
- (4) През пролетта на 2007 г. Европейският Съвет прикани Комисията да предложи мерки по отношение на установяването на независим механизъм за сътрудничество между националните регулатори.
- (5) Въз основа на оценка на въздействието във връзка с изискваните ресурси за функционирането на централен орган, бе направено заключението, че един независим централен орган предлага редица дългосрочни преимущества в сравнение с други възможности. Поради това, следва да се създаде Агенция за сътрудничество между енергийните регулатори, наричана по-долу „Агенцията“.
- (6) Агенцията следва да осигури правилно координиране и, когато е необходимо, завършване на европейско ниво на регулаторните функции, осъществявани на национално ниво от националните регулаторни органи в съответствие с Директива 2003/54/ЕО и Директива 2003/55/ЕО. За тази цел е необходимо да се гарантира нейната независимост, технически и регулаторен капацитет, прозрачност и ефективност.
- (7) Агенцията следва да наблюдава сътрудничеството между операторите на преносни системи в секторите на електроенергията и газа, както и осъществяването на задачите на Европейската мрежа от оператори на преносни системи за електроенергия и тези на Европейските мрежи от оператори на преносни мрежи за природен газ. Заангажирането на структура на Общността е ключово, за да се гарантира, че сътрудничеството между операторите на преносни системи се осъществява по ефективен и прозрачен начин в полза на вътрешния пазар.
- (8) Целесъобразно е да се създаде рамка, в която националните регулаторни органи да могат да си сътрудничат. Тази рамка следва да улесни еднаквото прилагане на законодателството в областта на вътрешния пазар на електроенергия и природен газ в Общността. На Агенцията следва да бъде дадено право да приема самостоятелни решения по отношение на ситуации, засягащи повече от една държава-членка. Тези правомощия следва да обхващат регулаторния режим за инфраструктура, свързваща поне две държави-членки, освобождавания от правилата на вътрешния пазар на нови междусистемни електропроводи и нова инфраструктура за природен газ, разположена в повече от една държава-членка.

¹⁴ ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 57.

- (9) Тъй като Агенцията има поглед върху дейността на националните регулаторни органи, тя следва да има съвещателни функции по отношение на Комисията по въпросите на пазарното регулиране. Тя следва също така да бъде задължена да докладва на Комисията, когато установи, че сътрудничеството между операторите на преносни системи не дава необходимите резултати или че национален регулаторен орган, чието решение не е било съобразено с насоките, не е съгласен да се съобрази със становището на Агенцията.
- (10) Агенцията следва също така да има право да издава незадължителни насоки, които да подпомогнат регулаторните органи и участниците на пазара при обмена на добри практики.
- (11) Структурата на Агенцията следва да бъде подходяща за посрещане на специфичните нужди на енергийното регулиране. По-конкретно, необходимо е изцяло да се вземе предвид специфичната роля на националните регулаторни органи и тяхната независимост.
- (12) Управителният съвет следва да има необходимите правомощия, за да изготвя бюджета, да следи за неговото изпълнение, да разработва вътрешни правила, да приема финансови разпоредби и да назначава директор.
- (13) Агенцията следва да има необходимите правомощия да осъществява регулаторните функции ефективно и най-вече независимо. Независимостта на регулаторните органи е ключов принцип на доброто управление, но и основна предпоставка за осигуряване на доверието на пазара. Като проекция на ситуацията на национално ниво, Съветът на регулаторите следва да действа независимо от каквито и да е пазарни интереси и да не търси или приема инструкции от което и да е правителство или друг публичен или частен орган.
- (14) С цел съкращаване на процеса, когато Агенцията има правомощия да взема решения, на заинтересованите страни се предоставя право на обжалване пред Апелативния съвет, който следва да бъде част от Агенцията, но следва да е независим, както от нейните административни, така и от нейните регулаторни органи.
- (15) Агенцията следва да се финансира основно от общия бюджет на Европейските общности чрез такси и доброволни вноски. По-специално, ресурсите, които в момента са обединени от регулаторните органи за тяхното сътрудничество на европейско ниво, следва да продължат да бъдат на разположение на Агенцията. Бюджетната процедура на Общността следва да остане приложима по отношение на каквито и да е субсидии от общия бюджет на Европейските общности. Освен това одитът на сметките следва да се поеме от Сметната палата в съответствие с член 91 от Регламент (ЕО, Евратом) № 2343/2002 на Комисията от 23 декември 2002 г. относно рамковия Финансов регламент за органите, посочени в член 185 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 относно Финансовия регламент, приложим за общия бюджет на Европейските общности¹⁵.

¹⁵ ОВ L 357, 31.12.2002, стр. 72.

- (16) Агенцията следва да има персонал с високи професионални качества. По-специално, тя следва да се възползва от компетентността и опита на служители, командировани от националните регулаторни органи, Комисията и държавите-членки. За служителите на Агенцията следва да се прилага Правилникът за длъжностните лица на Европейските общности, разпоредбите, приложими за другите служители на Европейските общности и правилата, приети съвместно от институциите на Европейските общности за целите на прилагането на тези разпоредби. Необходимите разпоредби за прилагане следва да се приемат от управителния съвет, съгласувано с Комисията.
- (17) Агенцията следва да прилага общите правила по отношение на публичния достъп до документи, притежавани от органи на Общността. Управителният съвет следва да установи практическите мерки за защита на чувствителна търговска информация и личните данни.
- (18) В съответствие с подходящи споразумения, сключени от Общността, участието на трети страни в работата на Агенцията следва да е възможно.
- (19) Тъй като целите на предлаганото действие, а именно – сътрудничество на националните регулаторни органи на нивото на Общността, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите-членки и съответно могат да бъдат по-успешно осъществени на общностно равнище, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарността съгласно член 5 от Договора. Съгласно принципа на пропорционалност, заложен в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели,

ПРИЕХА СЛЕДНИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Създаване

Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори, наричана по-долу за краткост „Агенцията“, се създава, за да се допълнят на общностно ниво регулаторните задачи, осъществявани на национално ниво от регулаторните органи по член 22а от Директива 2003/54/ЕО и член 24а от Директива 2003/55/ЕО и, когато е необходимо, да се координира тяхната дейност.

Член 2

Правен статут и седалище

1. Агенцията е орган на Общността и е юридическо лице.
2. Във всяка от държавите-членки, Агенцията се ползва с най-широките законови правомощия, предоставяни на юридическите лица съгласно националното законодателство. По-специално, тя може да придобива или да разполага с движимо и недвижимо имущество и да е страна в съдебни производства.
3. Агенцията се представлява от нейния директор.

4. Седалището на Агенцията се намира в [местоположение]. Докато сградите ѝ бъдат подготвени, тя ще ползва сградите на Комисията.

Член 3

Състав

Агенцията се състои от:

- (а) Управителен съвет, който изпълнява функциите, определени в член 10;
- (б) Съвет на регулаторите, който изпълнява функциите, определени в член 12;
- (в) Директор, който упражнява функциите, определени в член 14;
- (г) Апелативен съвет, който изпълнява функциите, определени в член 16.

Член 4

Видове актове на Агенцията

Агенцията може:

- (а) да издава становища, предназначени за операторите на преносни системи;
- (б) да издава становища, предназначени за регулаторните органи;
- (в) да издава становища и препоръки, предназначени за Комисията;
- (г) да взема подходящи самостоятелни решения в специфични случаи, посочени в членове 7 и 8.

Член 5

Общи задачи

Агенцията може, по молба на Комисията или по своя собствена инициатива, да предоставя становища на Комисията по всички въпроси, свързани с целта, за която тя е създадена.

Член 6

Задачи по отношение на сътрудничеството на операторите на преносни системи

1. Агенцията дава становище на Комисията относно проектоустава, списъка на членовете и проекта за процедурен правилник на Европейската мрежа от оператори на преносни системи за електроенергия съгласно член 2б, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1228/2003 и на Европейската мрежа от оператори на преносни системи за газ съгласно член 2б, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1775/2005.
2. Агенцията следи изпълнението на задачите на Европейската мрежа от оператори на преносни системи за електроенергия, посочени в член 2г от Регламент (ЕО) № 1228/2003 и на Европейската мрежа от оператори на преносни системи за газ, посочени в член 2г от Регламент (ЕО) № 1775/2005.
3. Агенцията може да даде становище на Европейската мрежа от оператори на преносни системи за електроенергия съгласно член 2г, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1228/2003 и на Европейската мрежа от оператори на преносни системи за газ съгласно член 2г, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1775/2005 относно технически или пазарни кодекси, проекта за работна програма и проекта за 10-годишен инвестиционен план.
4. Агенцията дава на Комисията надлежно обосновано становище, ако прецени, че проектът за годишна работна програма или проектът за 10-годишен инвестиционен план, предоставени ѝ съгласно член 2г, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1228/2003 и член 2г, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1775/2005 не гарантират недискриминация, ефективна конкуренция и ефективно функциониране на пазара.
5. Агенцията дава на Комисията надлежно обосновано становище, съгласно член 2д, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1228/2003 и член 2д, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1775/2005, когато счита, че даден технически или пазарен кодекс не осигурява недискриминация, ефективна конкуренция и ефективно функциониране на пазара, не е приет в рамките на разумен период от време или не се прилага от операторите на преносни системи.
6. Агенцията наблюдава регионалното сътрудничество на операторите на преносни системи по член 2з от Регламент (ЕО) № 1228/2003 и член 2з от Регламент (ЕО) № 1775/2005.

Член 7

Задачи по отношение на националните регулаторни органи

1. Агенцията приема самостоятелни решения по технически въпроси, когато тези решения са предвидени в насоките, приети съгласно Директива 2003/54/ЕО, Директива 2003/55/ЕО, Регламент (ЕО) № 1228/2003 или Регламент (ЕО) № 1775/2005.

2. Тя може, в съответствие с работната си програма или по молба на Комисията, да приема незадължителни насоки, които да подпомагат регулаторните органи и участниците на пазара при обменянето на добри практики.
3. Тя насърчава сътрудничеството между националните регулаторни органи и между регулаторните органи на регионално ниво. Когато Агенцията счита, че се изискват обвързващи правила за такова сътрудничество, тя дава необходимите препоръки на Комисията.
4. Агенцията може да даде становище, по молба на всеки национален регулаторен орган или на Комисията, относно съответствието на дадено решение на националните регулаторни органи с насоките съгласно Директива 2003/54/ЕО, Директива 2003/55/ЕО, Регламент (ЕО) № 1228/2003 или Регламент (ЕО) № 1775/2005.
5. Когато националният регулаторен орган, който е взел решението, не се съобрази със становището на Агенцията, съгласно параграф 4, в рамките на четири месеца от датата на получаването, тя информира Комисията.
6. Когато даден национален регулаторен орган срещне, при специфичен случай, затруднения с прилагането на Насоките съгласно Директива 2003/54/ЕО, Директива 2003/55/ЕО, Регламент (ЕО) № 1228/2003 или Регламент (ЕО) № 1775/2005, той може да се обърне към Агенцията за становище. Агенцията дава становището си, след като се консултира с Комисията в рамките на 4 месеца.
7. Агенцията взема решения относно регулаторния режим за инфраструктура, свързваща поне две държави-членки, съгласно член 22г, параграф 3 от Директива 2003/54/ЕО и член 24г, параграф 3 от Директива 2003/55/ЕО.

Член 8

Други задачи

1. Агенцията може да взема решения за предоставяне на освобождавания съгласно член 7, параграф 4, буква а) от Регламент (ЕО) № 1228/2003. Агенцията може да предоставя освобождавания и съгласно член 22, параграф 3, буква а) от Директива 2003/55/ЕО, когато съответната инфраструктура се намира на територията на повече от една държава-членка.
2. Агенцията предлага независим оператор на система, съгласно член 10, параграф 4 от Директива 2003/54/ЕО и член 9, параграф 4 от Директива 2003/55/ЕО.

Член 9

Управителен съвет

1. Управителният съвет се състои от дванадесет члена. Шест се назначават от Комисията и шест се назначават от Съвета. Мандатът е пет години и може да се подновява еднократно.

2. Управителният съвет избира своя председател и своя заместник-председател измежду членовете си. Заместник-председателят замества служебно председателя в случай на невъзможност на последния да изпълнява функциите си. Мандатът на председателя и заместник-председателя е две и половина години и е подновяем. При всички случаи, обаче, мандатът на председателя и заместник-председателя изтича в момента, когато се прекратява тяхното членство в управителния съвет.
3. Заседанията на управителния съвет се свикват от неговия председател. Директорът на Агенцията участва в заседанията, освен ако управителният съвет не реши друго. Управителният съвет заседава поне два пъти в годината на редовни сесии. Допълнително той може да заседава по инициатива на неговия председател, по молба на Комисията или по искане на най-малко една трета от неговите членове. Управителният съвет може да покани да участва в заседанията му като наблюдател всяко лице, чието становище може да бъде от интерес. Членовете на управителния съвет могат, в съответствие с процедурния правилник, да бъдат подпомагани от съветници или експерти. Секретариатът на управителния съвет се осигурява от Агенцията.
4. Решенията на управителния съвет се приемат с мнозинство от две-трети от присъстващите членове.
5. Всеки член има право на един глас. В процедурния правилник се определят по-подробно разпоредбите относно гласуването и по-специално условията, при които един член може да действа от името на друг член, както и изискванията за кворум, когато е необходимо.

Член 10

Задачи на Управителния съвет

1. Управителният съвет назначава директора в съответствие с член 13, параграф 2 и след консултиране със Съвета на регулаторите.
2. Управителният съвет назначава членовете на Съвета на регулаторите в съответствие с член 11, параграф 1.
3. Управителният съвет назначава членовете на Апелативния съвет в съответствие с член 15, параграф 1.
4. Всяка година преди 30 септември, след получаване на становище от Комисията и след одобрение от Съвета на регулаторите съгласно член 12, параграф 3, управителният съвет приема работната програма на Агенцията за следващата година и я предава на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията. Работната програма се приема, без това да противоречи на ежегодната бюджетна процедура.
5. Управителният съвет упражнява бюджетните си правомощия в съответствие с членове от 18 до 21.

6. Управителният съвет решава, след като е получил одобрението на Комисията, дали да приеме завещания, дарения или безвъзмездни помощи от други източници на Общността.
7. Управителният съвет упражнява дисциплинарна власт над директора.
8. Когато е необходимо, управителният съвет изготвя политиката на Агенцията по отношение на персонала в съответствие с член 25, параграф 2.
9. Управителният съвет приема специалните разпоредби относно правото на достъп до документите на Агенцията в съответствие с член 27.
10. Управителният съвет приема годишния доклад за дейността на Агенцията съгласно член 14, параграф 8 и го предоставя най-късно на 15 юни на Европейския парламент, Съвета, Комисията, Европейския икономически и социален комитет и Сметната палата. Този доклад съдържа независима част, одобрена от Съвета на регулаторите, относно регулаторните дейности на Агенцията през разглежданата година.
11. Управителният съвет приема своите процедурни правила.

Член 11

Съвет на регулаторите

1. Съветът на регулаторите се състои от по един представител на държавите-членки от регулаторните органи съгласно член 22а от Директива 2003/54/ЕО и член 24а от директива 2003/55/ЕО и един представител на Комисията, който е без право на глас. Националните регулаторни органи номинират по един заместник на държава-членка.
2. Съветът на регулаторите избира председател и заместник-председател измежду членовете си. Заместник-председателят замества председателя при невъзможност на последния да изпълнява функциите си. Мандатът на председателя и заместник-председателя е две и половина години и е подновяем. При всички случаи, обаче, мандатът на председателя и заместник-председателя изтича в момента, когато се прекратява тяхното членство в управителния съвет.
3. Съветът на регулаторите взема решения с мнозинство от две трети от своите членове. Всеки член има право на един глас.
4. Съветът на регулаторите приема своя процедурен правилник.
5. При осъществяването на поверените му с настоящия регламент задачи, Съветът на регулаторите действа независимо и не търси или приема инструкции от което и да е правителство на държава-членка или от каквато и да е публична или частна заинтересована страна.
6. Секретариатът на Съвета на регулаторите се осигурява от Агенцията.

Член 12

Задачи на Съвета на регулаторите

1. Съветът на регулаторите дава становище на директора преди приемането на становищата, препоръките и решенията по членове 5, 6, 7, и 8. Освен това, Съветът на регулаторите, в рамките на своята област на компетентност, дава насоки на директора относно осъществяването на задачите му.
2. Съветът на регулаторите дава становище относно кандидата за директор в съответствие с член 10, параграф 1 и член 13, параграф 2. Съветът взема това решение с мнозинство от три-четвърти от своите членове.
3. Съветът на регулаторите одобрява, в съответствие с член 10, параграф 4 и член 14, параграф 6 и съгласно проектобюджета, изготвен в съответствие с член 20, параграф 1, работната програма на Агенцията за следващата година и я представя преди 1 септември за приемане от управителния съвет.
4. Съветът на регулаторите приема независимата част на годишния доклад относно регулаторните дейности съгласно член 10, параграф 10 и член 14, параграф 8.

Член 13

Директор

1. Агенцията се ръководи от директор, който е независим при изпълнението на своите задължения. Без да засяга съответните правомощия на Комисията, управителния съвет и Съвета на регулаторите, директорът нито търси, нито приема каквито и да е инструкции, от което да е правителство или който и да е орган.
2. Директорът се назначава от управителния съвет въз основа на заслуги, както и на умения и опит, от списък с поне двама кандидата, предложени от Комисията след покана за изразяване на интерес. Преди назначаването избраният от управителния съвет кандидат може да бъде поканен да направи изявление пред компетентния комитет на Европейския парламент и да отговори на поставените въпроси пред неговите членове.
3. Мандатът на директора е пет години. Комисията прави оценка през деветте месеца, предшествващи изтичането на този период. При оценката Комисията разглежда по-специално:
 - (а) Резултатите от работата на директора;
 - (б) Задълженията на Агенцията и изискванията през следващите години.
4. Управителният съвет, действащ по предложение на Комисията, вземайки предвид доклада за оценка и само в случаите, когато това може да се обоснове със задълженията и изискванията на Агенцията, може да удължи мандата на директора еднократно за не повече от три години.

5. Управителният съвет информира Европейския парламент за намерението си да удължи мандата на директора. През последния месец преди изтичането на неговия или нейния мандат, директорът може да бъде поканен да направи изявление пред компетентния комитет на Европейския парламент и да отговори на поставените въпроси пред неговите членове.
6. Ако мандатът не бъде удължен, директорът остава на поста си до назначаването на неговия или нейния заместник.
7. Директорът може да бъде отстранен от поста си единствено с решение на управителния съвет след консултиране със Съвета на регулаторите. Управителният съвет взема това решение с мнозинство от три-четвърти от своите членове.
8. Европейският парламент или Съветът могат да поискат директора на Агенцията да докладва за изпълнението на своите задачи.

Член 14

Задачи на директора

1. Директорът отговаря за представяването на Агенцията и нейното управление.
2. Директорът подготвя дейността на управителния съвет. Той или тя участва без право на глас в работата на управителния съвет.
3. Директорът приема становищата, препоръките и решенията по членове 5, 6, 7, и 8 след получаване на съгласието на Съвета на регулаторите.
4. Директорът отговаря за прилагането на годишната работна програма на Агенцията под ръководството на Съвета на регулаторите и под административния контрол на управителния съвет.
5. Директорът предприема всички необходими мерки, а именно приемането на вътрешни административни инструкции и публикуването на уведомления, за да осигури функционирането на Агенцията в съответствие с настоящия регламент.
6. Всяка година директорът подготвя проект за работна програма на Агенцията за следващата година и я представя на Съвета на регулаторите и Комисията до 30 юни на текущата година.
7. Директорът прави предварителен разчет за приходите и разходите на Агенцията в съответствие с член 20 и изпълнява нейния бюджет в съответствие с член 21.
8. Всяка година директорът подготвя проект за годишен доклад с част относно регулаторните дейности на Агенцията и част относно финансовите и административните въпроси.

9. По отношение на персонала на Агенцията, директорът упражнява правомощията по член 25, параграф 3.

Член 15

Апелативен съвет

1. Апелативният съвет се състои от шест члена и шест заместника, избрани измежду настоящи и бивши висши служители на националните регулаторни органи, органите по защита на конкуренцията или други национални или общностно институции, които имат съответен опит в енергийния сектор. Апелативният съвет посочва своя председател. Решенията на Апелативния съвет се приемат с квалифицирано мнозинство от поне четири от неговите шест члена. Апелативният съвет се свиква, когато е необходимо.
2. Членовете на Апелативния съвет се назначават от управителния съвет по предложение на Комисията, следващо покана за изразяване на интерес след консултация със Съвета на регулаторите.
3. Мандатът на членовете на Апелативния съвет е пет години. Този мандат може да бъде подновяван. Членовете на Апелативния съвет са независими при вземането на решенията си; те не могат да бъдат обвързани от никакви инструкции. Те не могат да изпълняват никакви други функции в Агенцията, нейния управителен съвет или нейния Съвет на регулаторите. Членовете на Апелативния съвет не могат да бъдат отстранени от техните постове по време на техния мандат, освен ако не е установено виновно извършване на сериозно нарушение, и управителният съвет взема решение за такова действие след консултиране със Съвета на регулаторите.
4. Членовете на апелативния съвет не могат да вземат участие в никакви производства по обжалване, ако имат какъвто и да е личен интерес или ако преди това са участвали като представители на една от страните в производството, или ако са участвали при вземането на решението, което се обжалва.
5. Ако по една от причините, посочени в параграф 4, или на всякакво друго основание, даден член на Апелативния съвет счита, че негов колега не може да участва в производство по дадена жалба, той уведомява за това Апелативния съвет. Срещу членовете на Апелативния съвет могат да се правят искания за отвод от всяка страна в производството по обжалване на всяко от основанията, посочени в параграф 4, или при съмнение за пристрастност. Искането за отвод не може да се основава на националността на членовете и не е допустимо, ако след като на страната в производството по обжалване е било известно основание за искане на отвод, тя все пак е извършила процесуални действия.

6. Апелативният съвет решава какво действие да бъде предприето в случаите, посочени в параграфи 4 и 5, без участието на съответния член. За да се вземе такова решение, мястото на въпросния член се заема от неговия заместник в Апелативния съвет, освен ако последният не се намира в сходна ситуация. Ако това е така, председателят посочва заместващо лице измежду наличните заместници.

Член 16

Жалби

1. Всяко физическо или юридическо лице може да обжалва решение съгласно членове 7 и 8, на което то е адресат, или срещу решение, което, макар и под формата на решение, адресирано към друго лице, го засяга пряко и лично.
2. Жалбата, заедно с изложението на основанията за нея, се подава писмено в Агенцията в срок от два месеца от уведомяването на въпросното лице за взетото решение или, при липса на такова уведомяване, от деня на публикуване на решението от Агенцията. Апелативният съвет взема решение по жалбата до два месеца след нейното подаване.
3. Жалбите, подадени съгласно параграф 1, нямат суспензивно действие. Апелативният съвет все пак може, ако счита че обстоятелствата го налагат, да спре изпълнението на оспорваното решение.
4. Ако жалбата е допустима, Апелативният съвет проверява дали тя е добре обоснована. Той кани толкова често, колкото е необходимо, страните в производството по обжалването да представят в определен срок бележки по уведомления, издадени от самия него или от други страни по процедурата по обжалване. Страните в производството по обжалване имат право на устни изказвания.
5. По силата на настоящия член, Апелативният съвет може да упражнява всяко от правомощията, които са от компетентността на Агенцията или да отнесе случая до компетентния орган на Агенцията. Последната е обвързана от решението на Апелативния съвет.
6. Апелативният съвет приема своя процедурен правилник.

Член 17

Действия пред Първоинстанционния съд и Съда на Европейските общности

1. Решение, взето от Апелативния съвет или, когато той няма право, от страна на Агенцията, може да бъде оспорвано пред Първоинстанционния съд на Съда на Европейските общности, в съответствие с член 230 от Договора.
2. Ако Агенцията не успее да вземе решение, може да бъде заведено дело за неправомерно бездействие пред Първоинстанционния съд или Съда на Европейските общности в съответствие с член 232 от Договора.

3. Агенцията се задължава да предприеме необходимите мерки, за да спази решението на Първоинстанционния съд или на Съда на Европейските общности.

Член 18

Бюджет на Агенцията

1. Приходите на Агенцията се състоят от:
 - (а) субсидия от Общността, включена в общия бюджет на Европейските общности (раздела на Комисията);
 - (б) Такси, платени на Агенцията въз основа на член 19;
 - (в) доброволни вноски от държавите-членки или от техните регулаторни органи;
 - (г) всички завещания, дарения или безвъзмездни помощи по член 10, параграф 6.
2. Разходите обхващат разходи за персонал, административни и оперативни разходи.
3. Приходите и разходите са изравнени.
4. Всички приходи и разходи на Агенцията се прогнозира за всяка финансова година, съвпадаща с календарната година, и се включват в нейния бюджет.

Член 19

Такси

1. При искане на решение за освобождаване съгласно член 8, параграф 1, на Агенцията се заплащат такси.
2. Горепосочените такси се определят от Комисията.

Член 20

Съставяне на бюджета

1. Най-късно до 15 февруари всяка година, директорът съставя предварителен проектобюджет, покриващ оперативните разходи и работната програма, очаквани за следващата финансова година, и го внася в управителния съвет, заедно с неокончателно щатно разписание. Всяка година управителният съвет, въз основа на проект, изготвен от директора, изготвя бюджетна прогноза за приходите и разходите на Агенцията за следващата финансова година. Тази прогноза, която включва проект за щатно разписание, се предоставя от управителния съвет на Комисията най-късно до 31 март. Преди приемането на

прогнозата, проектът, изготвен от директора се предоставя на Съвета на регулаторите, който може да даде становище по него.

2. Комисията изпраща прогнозата на Европейския парламент и на Съвета (по-долу наречени „бюджетен орган“) заедно с предварителния проект за общ бюджет на Европейските общности.
3. На базата на прогнозите, Комисията включва в предварителния проект за общ бюджет на Европейските общности, прогнозите за щатното разписание и размера на субсидията от общия бюджет, които тя счита за необходими в съответствие с член 272 от Договора.
4. Бюджетният орган приема плана за наличния състав на Агенцията.
5. Бюджетът на Агенцията се приема от управителния съвет. Той става окончателен, след последното одобрение на общия бюджет на Европейските общности. Когато е необходимо, той се коригира съответно.
6. Управителният съвет съобщава, в най-кратък срок, на бюджетния орган, намерението си да изпълни всеки проект, който може да има значителни финансови последици за финансирането на неговия бюджет, по-специално всеки проект, свързан със собственост, като наемането или закупуването на сгради. Той информира Комисията за това. Когато клон на бюджетния орган възнамерява да предостави становище, той уведомява Агенцията за това до две седмици от получаването на информация за проекта за недвижима собственост. При липса на отговор Агенцията може да продължи с планираната дейност.

Член 21

Изпълнение и контрол на бюджета

1. Директорът действа като разпоредител с бюджетни кредити и изпълнява бюджета на Агенцията.
2. Не по-късно от 1 март след изтичането на всяка финансова година, счетоводителят на Агенцията изпраща на счетоводителя на Комисията и Сметната палата неокончателен финансов отчет, придружен от отчет за управлението на бюджета и финансите за предходната финансова година. Счетоводителят на Агенцията изпраща отчета за управлението на бюджета и финансите и на Европейския парламент и Съвета най-късно до 31 март следващата година. Счетоводителят на Комисията консолидира неокончателните отчети на институциите и децентрализираните органи в съответствие с член 128 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002¹⁶.

¹⁶ ОВ L 248, 16.9.2002 г., стр. 1.

3. Най-късно до 31 март след изтичането на всяка финансова година, счетоводителят на Комисията изпраща на Сметната палата неокончателните отчети на Агенцията, придружени от отчет за управлението на бюджета и финансите за предходната финансова година. Отчетът за управлението на бюджета и финансите за съответната финансова година се изпраща също така и до Европейския парламент и Съвета.
4. След получаване на наблюденията на Сметната палата относно неокончателния отчет на Агенцията в съответствие с член 129 на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002, директорът, действащ на своя собствена отговорност изготвя финансовия отчет на Агенцията и го предава за становище на управителния съвет.
5. Управителният съвет дава становище по окончателния финансов отчет на Агенцията.
6. Директорът предава този финансов отчет, придружен от становището на управителния съвет, не по-късно от 1 юли след изтичането на финансовата година на Европейския парламент, Съвета, Комисията и Съда на Европейските общности.
7. Окончателният отчет се публикува.
8. Най-късно до 15 октомври директорът изпраща на Сметната палата отговор на нейните забележки. Той изпраща копие от този отговор и на управителния съвет и на Комисията.
9. Директорът предоставя на Европейския парламент по искане на последния и по начина, предвиден в член 146, параграф 3 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002, цялата необходима информация за безпрепятственото протичане на процедурата по освобождаване от отговорност за съответната финансова година.
10. До 15 май на година N + 2 Европейският парламент, по препоръка на Съвета, действайки с квалифицирано мнозинство, освобождава от отговорност директора за изпълнението на бюджета за финансова година N.

Член 22

Финансови правила

Финансовите правила, приложими за Агенцията, се приемат от управителния съвет след консултации с Комисията. Тези правила могат да се отклоняват от Регламент (ЕО, Евратом) № 2343/2002 на Комисията, ако специфичните оперативни нужди за функционирането на Агенцията го налагат и само с предварителното съгласие на Комисията.

Член 23

Мерки за борба с измамите

1. За целите на борбата с измамите, корупцията и други незаконни дейности се прилагат без никакви ограничения разпоредбите на Регламент (ЕО, Евратом) № 1073/1999¹⁷.
2. Агенцията се присъединява към междуинституционалното споразумение от 25 май 1999 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Комисията на Европейските общности относно вътрешните разследвания от Европейската служба за борба с измамите (OLAF)¹⁸ и незабавно приема подходящите разпоредби, приложими по отношение на всички служители на Агенцията.
3. Решенията относно финансирането и споразуменията, както и инструментите за прилагане, произтичащи от тях, изрично предвиждат, че Сметната палата и OLAF могат да извършват при необходимост проверки на място на бенефициерите на финансиране от Агенцията и на служителите, отговарящи за разпределението му.

Член 24

Привилегии и имунитети

Протоколът за привилегиите и имунитета на Европейските общности се прилага по отношение на Агенцията.

Член 25

Персонал

1. За служителите на Агенцията се прилага Правилникът за длъжностните лица на Европейските общности, Условието за работа на други служители на Европейските общности и правилата, приети съвместно от институциите на Европейската общност за целите на тяхното прилагане.
2. Съвместно с Комисията, управителният съвет приема необходимите разпоредби за прилагането в съответствие с член 110 от Правилника за длъжностните лица на Европейските общности.

¹⁷ ОВ L 136, 31.5.1999 г., стр. 1.

¹⁸ ОВ L 136, 31.5.1999 г., стр. 15.

3. По отношение на своя персонал Агенцията упражнява правомощията, които са предоставени на назначаващия орган с Правилника за длъжностните лица на Европейските общности, и на органа, упълномощен да сключва трудовите договори с Условието за работа на другите служители на Европейските общности.
4. Управителният съвет може да приема разпоредби, за да позволи национални експерти от държавите-членки да бъдат командирвани на работа в Агенцията.

Член 26

Отговорност на Агенцията

1. В случай на недоговорна отговорност, Агенцията, в съответствие с основните принципи, общи за законите на държавите-членки, следва да компенсира всяка вреда, причинена от нея или от нейните служители при изпълнение на техните задължения. Спорове, които се отнасят до обезщетяване за такива вреди, са в юрисдикцията на Съда на Европейските общности.
2. Личната финансова и дисциплинарна отговорност на нейните служители по отношение на Агенцията се управлява от съответните правила, прилагани по отношение на персонала на Агенцията.

Член 27

Достъп до документи

1. По отношение на документи, притежавани от Агенцията, се прилага Регламент (ЕО) № 1049/2001¹⁹.
2. Управителният съвет приема мерки за прилагане на Регламент (ЕО) № 1049/2001 в срок до шест месеца след влизането в сила на настоящия регламент.
3. Решения, взети от Агенцията съгласно член 8 от Регламент (ЕО) № 1049/2001, могат да бъдат повод за оплакване до Омбудсмана или за производства пред Съда на Европейските общности съгласно условията, установени съответно в членове 195 и 230 от Договора.

¹⁹ ОВ L 145, 31.5.2001 г., стр. 43.

Член 28

Участие на трети страни

Агенцията е отворена за участие на трети страни, които не са членки на Европейския съюз и които са сключили споразумения с Общността в този смисъл. Съгласно съответните разпоредби на тези споразумения, следва да бъдат направени договорености, в които се определят по-специално характерът, обхватът и процедурните аспекти на заангажирането на тези държави в работата на Агенцията, включително разпоредби за финансовите вноски и персонала.

Член 29

Езиков режим

1. Към Агенцията се прилагат разпоредбите на Регламент № 1 от 15 април 1958 г.
2. Управителният съвет взема решения относно вътрешния езиков режим на Агенцията.
3. Преводаческите услуги, необходими за функционирането на Агенцията, се извършват от Центъра за преводи на органите на Европейския съюз.

Член 30

Оценка

1. Комисията дава оценка на дейността на Агенцията. Тя обхваща резултатите, постигнати от Агенцията и нейните методи на работа по отношение на целта, мандата и задачите, определени с настоящия регламент и нейната годишна работна програма.
2. Първият доклад за оценка се представя от Комисията на Европейския парламент и на Съвета най-късно четири години след като първият директор е встъпил в длъжност. След това Комисията дава доклад за оценка поне на всеки пет години.

Член 31

Влизане в сила и временни разпоредби

1. Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.
2. Членове 5, 6, 7 и 8 се прилагат от ...*[18 месеца след влизането в сила на настоящия регламент]*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент:
Председател

За Съвета:
Председател

Приложение 1

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

Области на политиката: ТРАНСПОРТ И ЕНЕРГЕТИКА

Дейности: Вътрешен енергиен пазар

НАИМЕНОВАНИЕ НА ДЕЙНОСТТА: АГЕНЦИЯ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ЕНЕРГИЙНИТЕ РЕГУЛАТОРИ

1. БЮДЖЕТНИ РЕДОВЕ +НАИМЕНОВАНИЕ/Я

В глава 06...

Създаване на подходяща структура за Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори (регулаторна агенция), напр.:

- създаване на бюджетна позиция 06, озаглавена „Агенция за сътрудничество между енергийните регулатори“
- създаване на бюджетна позиция 06 XX XX, озаглавена „Агенция за сътрудничество между енергийните регулатори“ - субсидия по дялове 1 и 2
- създаване на бюджетна позиция 06 XX XX, озаглавена „Агенция за сътрудничество между енергийните регулатори“ - субсидия по дял 3

Изборът на статия и позиция в рамките на глава 06 03 ще се определя при бюджетната процедура за 2009 г.

2. ОБЩИ ДАННИ

2.1. Разпределени средства за дейността:

В бюджетните кредити по статия XXX за 2009 г. и следващите години са включени предварително разпределени средства.

2.2. Период на прилагане

Дейността е с неограничено дълъг срок (годишна субсидия).

2.3. Цялостна многогодишна предварителна оценка на разходите:

а) План за усвояване на бюджетните кредити за поети задължения/за плащания (финансова интервенция)

В млн. EUR

Година	2009	2010	2011	2012	Следващи бюджетни години
Бюджетни кредити за поети задължения	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434
Бюджетни кредити за плащания	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434

2.4. Съвместимост с финансовия план и финансовата перспектива

x Предложението е съвместимо със съществуващото финансово планиране (2007—2013).

2.5. Финансово въздействие върху приходите

x Няма финансови последици

3. БЮДЖЕТНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Вид разход		Нов	Участие на ЕАСТ	Участие на страни кандидатки	Ред от Финансовата перспектива
Незадължителни разходи	Диференцирани / недиференцирани бюджетни кредити	ДА	ДА	ДА	№ 1.а

4. ПРАВНИ ОСНОВАНИЯ

Договор за ЕО: член 95

5. ОПИСАНИЕ И МОТИВИ

5.1. Необходимост от намеса на Общността

5.1.1. Поставени цели

ЕО вече прие поредица от мерки²⁰ за създаване на вътрешен енергиен пазар, имащ за цел предоставянето на действителен избор на всички потребители в ЕС, независимо дали са граждани или фирми, създаването на нови бизнес възможности и по-голяма трансгранична търговия. Съобщението за вътрешния енергиен пазар²¹ и окончателният доклад относно секторното проучване за конкуренцията²² показват, че настоящите правила и мерки все още не са постигнали тези цели. В съобщението на Комисията от 10 януари 2007 г., озаглавено „Енергийна политика за Европа“²³, се поставя целта да се създаде Европейска мрежа за газ или електроенергия и действително конкурентноспособен паневропейски енергиен пазар. Един ключов елемент за постигането на тази цел е подобряването на пазарното регулиране на национално и европейско ниво и по-специално на ефективното сътрудничество на националните регулаторни органи под формата на „нов единен орган на общностно ниво“.

През 2003 г. Комисията създава независима съвещателна група по въпросите на електроенергията и природния газ, наречена Европейска група на регулаторите в секторите на електроенергията и природния газ (ERGEG), която да улесни консултацията, координацията и сътрудничеството между регулаторните органи в държавите-членки и между тези органи и Комисията. Осъществената от ERGEG дейност през последните години има много положителен принос за напредъка на вътрешния пазар на електроенергия и газ. Въпреки това, повечето заинтересовани страни, както и самите регулатори, считат, че развитието на вътрешните пазари се нуждае от официален механизъм, който да даде възможност на националните регулатори да си сътрудничат и да вземат решения по отношение на важни трансгранични въпроси.

Характерът на задачите, които следва да бъдат поети от един подобен механизъм, води до заключението, че единствената форма, която той може да приеме, е тази на регулаторна агенция. Този анализ отразява принципите, определени от Комисията в проекта за Междуинституционално споразумение относно действащата рамка за Европейските регулаторни агенции²⁴, по-специално що се отнася до правомощията за приемане на индивидуални решения, които са правно обвързващи за трети страни.

²⁰ Включително вторите директиви за отваряне на пазара, регламентите, насочени към хармонизиране на техническите стандарти, необходими за превръщане на трансграничната търговска дейност в практика, и директивите за сигурност на доставките.

²¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно перспективите за вътрешния пазар на газ и електроенергия, COM(2006) 841.

²² Съобщение на Комисията „Секторно проучване по член 17 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета на пазара на газ и електроенергия (окончателен доклад), COM(2006) 851.

²³ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

²⁴ COM(2005) 59.

5.1.2 .Мерки, предприети във връзка с предварителната оценка

Комисията анализира влиянието на създаването на агенция в зависимост от редица критерии. Първо, бяха разгледани проблемът, който трябва да се реши, и нуждите, които трябва да се посрещнат.

Националните регулатори имат регулаторни компетенции по отношение на *националните* пазари. При все това, за интегрирането на всеки национален пазар при създаването на вътрешен пазар на ЕС, за някои видове решения сега се изисква одобрение на ниво ЕС и между заинтересованите страни има съгласие по този въпрос. Повечето заинтересовани страни, както и самите регулатори, считат, че развитието на вътрешните пазари се нуждае от официален механизъм, който да даде възможност на националните регулатори да си сътрудничат и да вземат решения по отношение на важни трансгранични въпроси.

Второ, бяха оценени добавената стойност на действието на Общността и алтернативите на създаването на европейска регулаторна агенция. Разгледан бе въпросът дали тези нови задачи биха могли да бъдат осъществени от самата Комисия. Регулаторните дейности изискват високи технически умения, а именно познания относно физическите характеристики на мрежата, нивото на необходимите инвестиции в сектора (производство и пренос), скалата с тарифи за достъп и механизма за разрешаване на спорове. Тези задачи изискват много специфични технически познания, каквито Комисията няма. За придобиването им вероятно би била необходима нова дирекция в рамките на Комисията. Освен това, този вариант би трансформирал институционалната роля на Комисията в по-скоро технически орган, без да се създаде каквато и да е добавена стойност от такива дейности. Други системи като модела на Системата на Европейските централни банки биха могли да бъдат осъществими. Този вариант изглежда привлекателен, но му липсва правно основание, като например член в Договора, който да се отнася за енергията. Разгледано бе създаването на по-мощна мрежа от национални регулаторни органи като Мрежата на органите по конкуренцията, създадена от Комисията през 2004 г. на базата на новия анти-тръстов Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета. При тази система, националните органи по конкуренция нямат правомощия да вземат колективни решения, а прилагат прецизни правила, за да определят компетентния орган, обмена на информация и процедурите. Комисията има общо право да назначава допълнителни разследвания и да изземва случаи, когато например два национални регулатора имат противоречиви възгледи. Тази система обаче работи във връзка с автономните правомощия на Комисията в областта на конкуренцията. Комисията няма такива правомощия за вземане на автономни решения по отношение на регулирането на енергийните пазари (извън въпросите за защитата на конкуренцията) и следователно не била имала същото влияние върху системата.

След като бяха преценени тези алтернативни модели, бе направено заключението, че поради характера на задачите, които следва да бъдат поети от един подобен механизъм, единствената форма, която той може да приеме, е тази на регулаторна агенция с правомощия да взема самостоятелни решения, правно обвързващи за трети страни. Този вариант се основава на допускането, че правомощията на националните регулатори ще бъдат увеличени и хармонизирани.

5.2. Планирани дейности и мерки за бюджетна намеса

За да постигне целите си, Агенцията ще осъществява следните мерки:

- *Осигуряване на рамка за сътрудничество между националните регулатори.* Предлага се да се подобри разрешаването на трансгранични ситуации. Агенцията ще определя правила и процедури за сътрудничество между националните регулатори, по-специално що се отнася до обмена на информация и до разпределяне на компетенциите в случаи, засягащи няколко държави-членки.
- *Регулаторен надзор върху сътрудничеството между операторите на преносни системи.* Предложено е Агенцията да наблюдава сътрудничеството между операторите на преносни системи, по-специално по отношение на развитието на пазарни и технически кодекси, координирането на експлоатацията на мрежата и планирането на инвестициите. За тази цел проекти за мерки, приети от един или няколко оператора на преносни системи, ще се предадат на Агенцията, която ще им даде становище, ако тези мерки не осигуряват недискриминация, ефективна конкуренция или ефективно функциониране на пазара. На практика този механизъм ще придобие формата на конструктивен и непрекъснат диалог между операторите на преносни системи с намеса на Комисията единствено като последна инстанция.
- *Правомощия за вземане на самостоятелни решения.* Предлага се на Агенцията да бъдат предоставени правомощия за вземане на самостоятелни решения в ограничен брой случаи. Такъв е случаят при молби за освобождаване²⁵, засягащи инфраструктурни активи от европейско значение.
- *Обща съвещателна роля.* Агенцията ще има и съвещателна роля по отношение на Комисията, що се отнася до въпроси, свързани с регулирането на пазара, без да се засягат задачите, поверени на операторите на преносни системи. Тя може да дава необвързващи насоки с цел обмяна на добри практики между националните регулатори.

Всички приходи и разходи на Агенцията се прогнозира за всяка финансова година, съпадаща с календарната година, и се включват в нейния бюджет.

Бюджетът е балансиран по отношение на приходите и разходите. Без да се засягат други източници и вземания, които предстои да бъдат уточнени, приходите на Агенцията включват субсидия от Общността, включена в общия бюджет на Европейската общност с цел да се осигури равновесие между приходите и разходите.

По-специално, разходите на Агенцията покриват възнаграждения на персонала, административни и инфраструктурни разходи, оперативни разходи, свързани с функционирането на Съвета на регулаторите и Апелативния съвет.

²⁵ Съгласно член 22 от Директива 2003/55/ЕО и член 7 от Регламент (ЕО) № 1228/2003.

5.3. Методи на изпълнение

Правният статут на Агенцията трябва да е такъв, че да ѝ позволява да действа като юридическо лице при осъществяването на нейните задачи.

Управителният съвет, изпълняващ ролята на звено за финансов и административен контрол на Агенцията, се състои от 12 члена. Шест са назначени от Комисията и шест са назначени от Съвета. Мандатът е за пет години и може да бъде подновяван еднократно.

Агенцията се оглавява от директор, назначен от управителния съвет за период от пет години, подновяем еднократно. Директорът е законен представител на Агенцията.

Решенията на Агенцията се одобряват от Съвета на регулаторите. За да бъде вземането на решения независимо от органа за изпълнителна власт (управителния съвет), трябва да има отделен Съвет на регулаторите. Съветът на регулаторите се състои от директора и по един представител от държава-членка. Представителите на дадена държава-членка идват от неин регулаторен орган.

Най-накрая, решенията на Агенцията подлежат на обжалване. Обжалването може да се осъществи пред Апелативния съвет, състоящ се от 6 члена.

6. ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ

6.1. Метод за изчисляване на общите разходи за дейността (ще се определи от ГД „Бюджет“ и ГД „Персонал и администрация“)

Годишните разходи на Агенцията ще се покриват със субсидия на Общността. Различните видове разходи могат да се анализират както следва:

Разходи за персонал

Предложеният бюджет е въз основа на прогнозиран брой на персонала 48 души. Годишните разходи за персонала се оценяват на 5,184 млн. EUR, като за средна стойност се вземат разходите за възнаграждение на персонала на Европейската Комисия, т.е. 0,117 млн. EUR годишно, което включва разходи, свързани със сградите и административни разходи (пощенски разходи, телекомуникации, информационни услуги и др.).

След 2009 г. разходите за персонала ще покриват и разходите за подбор на служителите. Разходите за персонала се основават на следния план за подбор и назначаване на служители:

	<u>Назначения</u>	<u>Общо служители</u>
<u>Първо полугодие на 2009 г.</u>	+10	10
<u>Второ полугодие на 2009 г.</u>	+10	20
<u>Първо полугодие на 2010 г.</u>	+10	30
<u>Второ полугодие на 2010 г.</u>	+10	40
<u>Първо полугодие на 2011 г.</u>	+8	48

Капиталови разходи

За първите две години ще бъдат покрити разходи във връзка с придобиване на движима собственост и свързани разходи на стойност 0,350 млн. EUR. За следващите години за покриване на допълнителни нужди е заделена сумата 0,05 млн. EUR годишно. Тази позиция може да варира в зависимост от средствата и съоръженията, предоставени от приемащата държава-членка.

Оперативни разходи

Тези разходи обхващат срещи и изследвания, както и разходи за превод, публикуване и връзки с обществеността. Въз основа на предварителни оценки, тези оперативни разходи възлизат на 1 млн. EUR годишно.

Разходи за мисии

За осъществяване на задачите си, Агенцията ще трябва да организира пътувания, както в рамките на, така и извън ЕС (разходи за транспорт и настаняване). Бюджетът за разходи за мисии се оценява на 0,150 млн. EUR годишно, когато Агенцията е напълно функционираща. Тези оценки се основават на действителните средни разходи за мисии, определяни за ГД „Енергетика и транспорт“. Те могат да варират в зависимост от местоположението на седалището на Агенцията.

6.2. Класификация по елементи на дейността

Бюджетни кредити за поети задължения в млн. EUR (по текущи цени)

Класификация/категории	Година 2009	Година 2010	Година 2011	Година 2012	Следващи бюджетни години
Разходи за персонал	1,755	4,095	5,616	5,616	5,616
Оборудване	0,150	0,200	0,050	0,050	0,050
Оперативни разходи	0,150	0,400	0,700	0,900	1,000
Разходи за мисии	0,050	0,100	0,150	0,180	0,200
Общо	2,105	4,795	6,516	6,746	6,866

6.3. План за усвояване на бюджетните кредити за поети задължения/за плащания

В млн. EUR

Години <i>и следващите</i>	2009	2010	2011	2012	Следващи години
Бюджетни кредити за поети задължения	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434
Бюджетни кредити за плащания	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434

7. ПРОСЛЕДЯВАНЕ И ОЦЕНКА

Управлението на средствата, поверени на Агенцията е под контрола на Сметната палата (член 21), Европейския парламент (член 21) и Европейската служба за борба с измамите (член 23).

8. МЕРКИ ЗА БОРБА С ИЗМАМИТЕ

Виж точка 7 по-горе.